

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา

สารนิพนธ์
ของ
ปราณี โกวิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
กันยายน 2552

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา

บทคัดย่อ
ของ
ปราณี โกวิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
กันยายน 2552

ปราณี โกวิพัฒน์. (2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอย
นิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรศรี ชาดิกานนท์

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยาและ
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์
วิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster
Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ระยะเวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที

แบบการวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized One - Group Pretest -Posttest
Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
สถิติ t-test Dependent

ผลการศึกษาพบว่า

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง
มีประสิทธิภาพ 80.49/81.11

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอย
นิราศเมืองแกลง หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF THAI SUPPLEMENTARY READING BOOKS ON THE TRAIL
OF NIRAT MUANG GLAENG FOR MATHAYOMSUKSA III STUDENTS
WANGCHANDWITTAYA SCHOOL, RAYONG

AN ABSTRACT
BY
PRANEE KOVIWAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
September 2009

Pranee Koviwat. (2009). The Development of Thai Supplementary Reading Books on the Trail of Nirat Muang Glaeng for Mathayomsuksa III, Wangchandwittaya School, Rayong. Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate Srinakarinwirot University. Project Advisor: Assist. Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this research were to development Thai supplementary reading books on the trail of nirat Muang Glaeng for Mathayomsuksa III students at Wangchandwittaya School, Rayong.

The sample consisted of 36 Mathayomsuksa III students, Wangchandwittaya school in the first semester of the 2009 academic year. They were randomly selected one class by Cluster Random Sampling and were taught through the Thai supplementary reading books on the trail of Nirat Muang Glaeng for eighteen fifty - minute periods. The Randomized One Group Pretest - Posttest Design was used in the study.

The instruments used in this study included the Thai supplementary reading books on the trail of Nirat Muang Glaeng and achievement test. The data were statistically analyzed by t-test for Dependent Sample.

The results of this research were:

1. The Thai supplementary reading books on the trail of Nirat Muang Glaeng attained the index at 80.49/81.11
2. The students' learning achievement toward the Thai supplementary reading books on the trail of Nirat Muang after the experiment was significantly increased at .01 level.

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา

สารนิพนธ์
ของ
ปราณี โกวิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
กันยายน 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดี เพราะได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา วัฒนศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง และรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม และอาจารย์อาภรณ์ โสมสอน ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดีในกาตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย เป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการบุญเกิน ลอยแก้ว และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ สถิตย์ เบญจมาศ ที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดำรงค์ ศรีอรัณ ที่กรุณามอบชั่วโมงสอนในวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ทำการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา ที่ให้ความร่วมมือทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภัทรวุฒิ กันศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยให้ผ่านพ้นมาด้วยดีตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีในชีวิตให้แก่ผู้วิจัยมาตลอดจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรักและการอบรมเลี้ยงดูแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมถึงให้การสนับสนุน และคอยให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ความดี และคุณค่าที่เกิดประโยชน์จากงานวิจัยนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปราณี โกวิพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม	7
ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม	7
ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม	8
การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม	9
ขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม	15
พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก	16
การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม	20
การวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมืองแกลง	26
ประวัติจังหวัดระยอง	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	41
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
สมมติฐานการวิจัย	65
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
วิธีดำเนินการทดลอง	67
วิธีการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	70
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก	79
ภาคผนวก ข	81
ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์	101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80	64
2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง	64

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
---	----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการอ่านนับว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนไทยเป็นอย่างยิ่งการที่จะทำให้เด็กไทยหันมาสนใจการอ่านมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากโดยเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาไทย มีความสำคัญเป็นอย่างมาก การอ่านถือเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้เพราะเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนา สติ ปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริง

โดยเฉพาะหนังสือมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการอ่านหนังสือทำให้เข้าใจและรู้เรื่องกว้างขวาง การอ่านเป็นการช่วยเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของประชากรให้เป็นทรัพยากรอันล้ำค่าของประเทศโดยเฉพาะเด็กที่เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ดังเช่นเยาวชนของชาติ ครู และผู้ปกครองควรได้มีการปลูกฝังหรือส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านแต่เยาว์วัย เพราะนิสัยรักการอ่านและการรู้จักเลือกหนังสือ ใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ จากสื่อมวลชนและเทคโนโลยีอื่นๆ เพราะว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ต้องอาศัยทักษะการอ่านทั้งสิ้น ซึ่งจะพบว่านักเรียนที่เรียนหนังสือไม่ได้ดี เพราะมีปัญหาในการอ่าน ทางด้านโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนทักษะการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นมากเพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อมขึ้นอยู่กับทักษะการอ่านดังที่

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2525: 63) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาค้นคว้าในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน เพราะผู้เรียนมิได้ประสบความสำเร็จโดยการสอนของครูเพียงอย่างเดียว หากต้องหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านตำราต่างๆ อีกด้วยจึงจำเป็นที่ผู้เรียน ต้องมีความสามารถในการอ่าน โดยทั่วไปพบว่า ผู้เรียนหนังสืออ่อน มักมีความสามารถในการเรียนต่ำ ด้วยซึ่งสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2534: 5) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นรากฐานในการเรียนแต่ละสาระวิชา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับทักษะอื่นได้เพราะผู้อ่านสามารถนำข้อมูลที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นความสามารถในการอ่าน จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งในการสอนภาษาไทยทุกระดับชั้น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ แบ่งระดับการเรียนรู้เป็นช่วงชั้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น ซึ่งแต่ละช่วงชั้นได้บรรจุเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอยู่อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากลรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง และความเจริญทางวิทยาการ การอ่านจะมีประสิทธิภาพมาก หากอ่านควบคู่ไปกับการคิดพิจารณาเหตุและผลวิเคราะห์วิจารณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2520) วิจัยสภาพการอ่านในเมืองไทยว่านักเรียนสมัยนี้ต้องเรียนวิชาการหลายอย่าง ล้วนแต่ต้องอาศัยหนังสือ แต่สภาพที่เป็นอยู่ ครูเท่านั้นที่มีหนังสือ เด็กต้องพึ่งหนังสือจากครู เด็กจึงกลายเป็นเด็กติดครู นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบถึง การที่ไม่ค่อยมีคนพยายามเขียนหนังสือ ประกอบกับผู้นำในวงการศึกษาไม่สนับสนุนการเขียนหนังสือด้วยสังคมไทย จึงเป็นสังคมไม่อ่านโดยปริยาย ความรู้ของคนไทยจึงต่ำกว่าประเทศอื่นอยู่อีกมาก

ศศิธร รัตนธรรมากร(2520) ชี้ถึงสภาพการสอนอ่านในประเทศเราว่า เด็กไทยมักไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีความสุขรักการอ่าน หรือรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือหนังสือที่จำหน่ายและมีอยู่ตามห้องสมุดโรงเรียนต่างๆ เพื่อสนองความสนใจ และความสามารถของเด็กในวัยต่างๆนั้นมีน้อย ดังนั้น หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการฝึกทักษะการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ดังที่ แม้นมาส ชวลิต(2530:7) ได้กล่าวว่า สิ่งจำเป็นสำหรับการรณรงค์ เพื่อให้รู้หนังสือ และหนังสือ จะต้องมีความจำเป็นพอแก่ความต้องการของผู้อ่าน ต้องมีหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ ทุกวิชา มีหนังสือซึ่งให้ความจรรโลงใจ มีรสนิยมนดี และช่วยพัฒนากล่อมเกลารมณ์และแนวทางการคิดที่ถูกต้องด้วยศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม

ประทีน มหาจันทร์ (2530: 3) ได้กล่าวสนับสนุนการอ่านว่า หนังสือมีคุณค่ามากเพียงใด ก็ยังมีความสำคัญต่อการอ่านมากขึ้นเพียงนั้น เพราะถ้าไม่มีการอ่านหนังสือที่อุดมคุณค่า ก็จะกลายเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย ฉะนั้นทางโรงเรียนจึงมุ่งเน้นปลูกฝัง ให้เด็กมีจิตใจรักการอ่าน เสียตั้งแต่ยังเยาว์ ดังจะเห็นได้จากความมุ่งหมายของการอ่านที่ว่า เด็กที่รักการอ่านหนังสือตั้งแต่เล็กนั้นนิสัยรักการอ่านจะติดตัวไปตลอด จนกระทั่งเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตเขาได้

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้กับนักเรียนไม่ว่า จะอยู่ในช่วงชั้นใดก็ตาม ล้วนมีประโยชน์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณค่าทางจิตใจทางหนึ่งเช่นกัน นอกจากนี้แล้วนักเรียนจะรับรู้ประวัติความเป็นมาของนิราศเมืองแกลง สามารถจินตนาการไปถึงวิถีชีวิตของคนในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาที่นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงอารมณ์ ความคิดและจินตนาการได้ ถ้ามีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งได้ ก็จะทำให้ นักเรียนมีในสิ่งที่ขาดหายไป คือวัฒนธรรมจารีตประเพณีขนบธรรมเนียมที่ดีงาม และสามารถเห็นสถานที่ต่างๆที่ปรากฏในเนื้อเรื่องได้จากภาพถ่ายของสถานที่ต่างๆในเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงจากสภาพในปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เยาวชนไทย จำเป็นที่จะต้องหาทางแก้ไขหรือช่วยสนับสนุนให้เยาวชนของชาติมีนิสัยรักการอ่าน การที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กรักการอ่านหนังสือจนมีนิสัยรักการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินัน (2527: 16) กล่าวว่า การรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดที่เด็กทุกเพศทุกวัย จะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความสุขรักการอ่าน นิสัยรักการอ่านนี้จะต้องฝึกฝนตั้งแต่เล็กๆ ดังนั้น เกี่ยวกับข้อคิดเห็นเหล่านี้จึงสนับสนุนให้สร้างหนังสือว่า การที่จะส่งเสริมทักษะการอ่านให้ประสบความสำเร็จได้ต้องมีการฝึกทักษะในการอ่านเพิ่มขึ้น เช่น การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

เพื่อสนองความต้องการของเด็กในการอ่าน อันเป็นการปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือตั้งแต่เยาว์วัย

จะเห็นได้ว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาการอ่านนั้น ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองมีส่วนช่วยปลูกฝังอย่างมาก โดยการจัดหาหนังสือเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ และวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เลือกอ่านอย่างหลากหลายโดยการส่งเสริมให้มีการสร้างหนังสือประกอบสำหรับเด็กให้มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ความสนใจในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีมากขึ้น แต่ยังไม่ทั่วถึง จึงควรจะมีการส่งเสริมทักษะการอ่านเพิ่มเติมขึ้น เช่น การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อสนองความต้องการของเด็กในการอ่าน อันเป็นการปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือตั้งแต่เยาว์วัย

หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผลิตโดยกรมวิชาการยังไม่เพียงพอ ควรเขียนให้มีสาระสอดคล้องกับหลักสูตร นั้นแสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือหนังสืออ่านประกอบ นอกจากจะมีจำนวนไม่เพียงพอแล้ว ยังต้องปรับปรุงด้านเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรอีกด้วย นอกจากนี้ภาลย์ สุวรรณธาดา (2524:35) ได้ให้ข้อสังเกตว่า หนังสืออ่านประกอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้นั้น เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อผู้อ่านทั่วไป มิใช่เพื่อนักเรียนโดยเฉพาะ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลงที่มีสาระสอดคล้องกับหลักสูตร มีเนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงที่สร้างขึ้น ให้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยในสาระอื่น
3. เป็นแนวทางให้นักเรียนได้เห็นสถานที่ต่างๆในนิราศเมืองแกลงจากภาพถ่ายจากสถานที่ปรากฏในนิราศเมืองแกลง รวมทั้งคติความเชื่อ ค่านิยมของสังคม วัฒนธรรมประเพณีที่

ปรากฏในนิราศเมืองแกลง และส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง ทำกำลังศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียน 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 36 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 9 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมเป็น 18 คาบ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาจากหนังสือประวัติของเมืองระยอง เรื่องตามรอยสุนทรภู่สู่ระยอง ซึ่งกล่าวถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องนิราศเมืองแกลงของสุนทรภู่ และในอินเทอร์เน็ตโดยพิจารณาความยากง่าย ความน่าสนใจ ให้อยู่ในระดับเดียวกันกับแบบเรียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การอ่านที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2544 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการอ่าน 9 หน่วย ดังนี้

- หน่วยที่ 1 วัดแจ้ง
- หน่วยที่ 2 วัดสามปลื้ม
- หน่วยที่ 3 ดาวคะนอง
- หน่วยที่ 4 พระประแดง
- หน่วยที่ 5 เขาสามมุก
- หน่วยที่ 6 วัดทับมา
- หน่วยที่ 7 บ้านแกลง
- หน่วยที่ 8 บ้านกร่ำ
- หน่วยที่ 9 แหลมแม่พิมพ์

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนด้วยหนังสือเพิ่มเติมรายวิชาภาษาไทยเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

5.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยเรียบเรียงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง หมายถึง หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระวิชาภาษาไทยเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีเนื้อหากล่าวถึงเส้นทางการเดินทางในนิราศเมืองแกลง ได้แก่ วัดแจ้ง วัดสามปลื้ม ดาวคะนอง พระประแดง เขาสามมุก วัดทับมา บ้านแกลง บ้านกร่ำ และแหลมแม่พิมพ์ โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมประวัติความเป็นมา ความสำคัญ สถาปัตยกรรม ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจในวรรณคดีเรื่องนี้มากและชัดเจนขึ้น นอกจากนั้นยังใช้ข้อมูลจากสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาความยากง่าย ความสนใจเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การอ่าน

3. การพัฒนาหนังสือหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง การนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

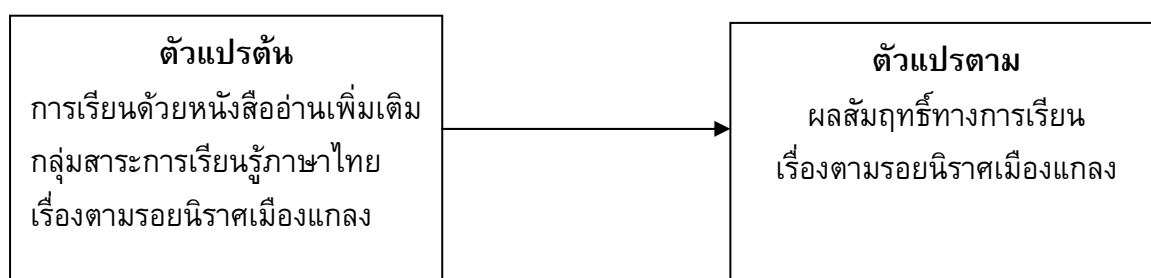
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ซึ่งประเมินได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ความจำและการนำไปใช้ การวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง เป็นข้อทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.4 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.5 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก
 - 1.6 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.7 การวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมืองแกลง
 - 2.1 ประวัติจังหวัดระยอง
 - 2.2 ตามรอยสุนทรภู่ระยอง
 - 2.2 นิราศเมืองแกลง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 ความมุ่งหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 ประเภทของการทดลองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือเรียกอีกอย่างว่า หนังสืออ่านประกอบ มีผู้ให้ความหมายไว้ หลายท่านดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 1) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า ได้แก่หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละคน

บันลือ พุกกะวัน (2521: 58) ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่ง ที่ไม่ใช่แบบเรียนแต่เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอก

เวลาเรียน นักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อหาประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

จินตนา ไบกาซูยี (2534: 19) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เดิมเคยเรียกกันว่า หนังสืออ่านประกอบ

กัญญาพร นิตยะประภา (2534: 39) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า เป็นแบบเรียนอีกชนิดหนึ่ง ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้แต่เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเพิ่มเติมไปจากหนังสือแบบเรียน หรือใช้ประกอบหนังสือเรียนให้สมบูรณ์ขึ้น เป็นหนังสือที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากจะให้ความรู้เพิ่มเติมแล้ว การเสนอเรื่องราวหรือการเขียนนำอ่าน และอ่านเพลินกว่าหนังสือแบบเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีแต่ข้อเท็จ สำหรับเด็กเริ่มอ่านหนังสือเพิ่มเติมจะช่วยให้การอ่านแตกฉานขึ้น

จากความหมายข้างต้นของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กล่าวมา พอสรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือที่จะช่วยให้นักเรียนนำมาใช้ประกอบกับการเรียนในเนื้อหาวิชาเรียนได้เป็นอย่างดี และยังส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย เด็กสามารถอ่านได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการและเหมาะสำหรับครูนำมาใช้ประกอบในการเรียนการสอน

1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

บันลือ พุกกะวัน (2521: 28 - 59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1. เรียนทุกวิชา ไม่ว่าวิชาอะไร ไม่อาจสนองความต้องการในด้านความเข้าใจความหมายของเรื่องราวบางเรื่องได้กว้างขวางพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมช่วยขยายประสบการณ์ได้มากกว่า ทั้งยังมีภาพประกอบ ช่วยให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น
2. เฉพาะแบบเรียนภาษาไทย ไม่อาจสามารถที่จะซ้ำคำ มีประโยคตัวอย่างตลอดจนเรื่องราวได้เพียงพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมช่วยย้าในการซ้ำคำ ลักษณะประโยคการใช้คำและความหมายของคำอรรถรสของคำศัพท์ต่างๆ ได้ดี
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติมมักจัดทำเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะส่วน ย่อมที่จะช่วยเน้นขยายและเป็นเรื่องราวช่วยให้เพลินเพลิน สร้างนิสัยในการรักการอ่านได้มากกว่าแบบเรียน
4. หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมสามารถสนองความต้องการ การฝึกทักษะซึ่งเด็กจะใช้เวลาอ่านอย่างมีอิสระทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด เป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยในการรักการค้นคว้าและพัฒนาการอ่านได้มากกว่า
5. หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็นเรื่องราว ย่อมช่วยชดเชยความรู้สึก ความบกพร่องทางด้านจิตใจของเด็กผู้อ่านเป็นรายกรณี เช่น เด็กที่ขาดความอบอุ่นจากทางบ้านได้รับการทารุณข่มขู่

กวดขัน ก็สามารถที่จะหาส่วนชดเชยทดแทนได้ จากเรื่องราวที่อ่านด้วยความอบอุ่น ความมั่นคงทางจิตใจ ความเมตตากรุณาและเสริมสร้างคุณธรรมได้เป็นอย่างดี และดีกว่าแบบเรียนทั่วไป ซึ่งไม่สามารถเขียนทำนองหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้

จารุณี ยอดกัณหา (2540: 26) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นจะเป็นการเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ในหนังสือแบบเรียนไม่มี ทั้งยังเป็นการช่วยให้เกิดความเพลินเพลินแก่ผู้อ่านและเป็นการเสริมความรู้ที่เรียนให้กว้างขวาง เป็นการช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนให้ได้ความรู้เพิ่มเติมทำให้เด็กที่เก่งมีความรู้มากขึ้น เป็นการพัฒนาการอ่านตามความสามารถของเด็กแต่ละคนและยังเป็นการชดเชยความรู้สึกต่างๆ ในส่วนที่เด็กขาดได้ด้วย พร้อมทั้งยังเป็นการให้อิสระแก่ผู้อ่านในการที่จะเลือกหนังสือไว้อ่านตามความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของตนเองซึ่งจะเป็นการเพิ่มคุณค่าแก่ตัวนักเรียนเองด้วย ให้มีความคิดคำนึงมากขึ้น มีจินตนาการมากขึ้น อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม

รูปการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภทนิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่างๆ เรื่องแต่งใหม่ที่มีตัวละครไม่มากแต่มีบทเคลื่อนไหวมาก ดำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่ายๆ นิทานเพลงสั้นๆ เรื่องเกี่ยวกับการละเล่นต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับประเพณี เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก เรื่องชีวิตประจำวัน เรื่องเกี่ยวกับของเล่นเครื่องดนตรีกลไก เรื่องอวกาศ เรื่องดนตรีและเครื่องดนตรีง่ายๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจากจินตนาการ เช่น นิยายแนววิทยาศาสตร์เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องฝันเฟื่อง เรื่องการใช้ของวิเศษ เรื่องตื่นเต้นเร้าใจ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความเร้นลับของวิญญาณหรือเรื่องผีและเรื่องตลกซ้ำชั้น

สุดใจ เหล่าสุนทร (2525: 111) ให้ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า นักเรียนได้อ่านมาก จะเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้กว้างขวาง งามงาม

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีได้ว่า ในการจัดทำหนังสือที่ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก ความพิจารณาถึงความเหมาะสม ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

1.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเสริมการเรียนรู้การสอนในหลักสูตร จะต้องมีการคัดเลือกที่เหมาะสม และเลือกประโยชน์ต่อผู้อ่านมากที่สุด ซึ่งมีผู้ศึกษาและตั้งเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเพื่อนำมาใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบบทเรียนไว้ดังนี้

ภิญญ โสธร (2521: 253 - 254) กล่าวถึง หลักเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งสามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เป็นอย่างดี โดยกำหนดว่า จะต้องพิจารณาหนังสือ 3 ด้านดังนี้

1. เนื้อหาของหนังสือ

- 1.1 หนังสือเล่มนี้มีอะไรน่าสนใจในเชิงความนึกคิดของนักเรียนหรือไม่
- 1.2 ถ้าเป็นหนังสือที่ให้ความรู้หรือข่าวสาร ความรู้หรือข่าวสารนั้น ถูกต้องทันสมัยเพียงใด จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ที่เด็กมีอยู่แล้วหรือไม่
- 1.3 เป็นสิ่งแปลกออกไปจากหนังสือเล่มอื่นที่นักเรียนมีอยู่แล้วหรือไม่
- 1.4 ถ้าเป็นหนังสือนวนิยายแสดงให้เห็นภาพสะท้อนของชีวิตเพียงใด ตัวละครในเรื่องแสดงอาการหรือพูดจริง ๆ แสดงหรือพูดเพียงใด เรื่องทำนองนี้อาจเกิดกับชีวิตเราหรือไม่

2. ความน่าอ่านของหนังสือ

- 2.1 เนื้อเรื่องที่นำมาเสนอ เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้อ่านหรือไม่เพียงพอ
- 2.2 เขียนชัดเจนและอ่านเข้าใจง่ายเพียงใด
- 2.3 ลวดลายการเขียนดีหรือน่าเบื่อ และไม่น่าสนใจ
- 2.4 ถ้าเป็นหนังสือเกี่ยวกับความรู้หรือข่าวสาร สิ่งเหล่านี้บอกอย่างตรงไปตรงมา หรือเลือนหายหรือซ่อนเร้นอยู่ในเรื่อง หรือในคำพูดเพียงใด

3. รูปร่างของหนังสือ

- 3.1 กระดาษ การพิมพ์ ตัวพิมพ์น่าพอใจหรือไม่
- 3.2 ภาพประกอบมีคุณค่าเพียงใด
- 3.3 การเย็บเล่มแข็งแรงทนทานหรือไม่
- 3.4 ขนาดของเล่มใหญ่หรือเล็ก เหมาะกับผู้อ่านเพียงใด

สมพร จารุณี (2530: 70) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือหนังสืออ่านประกอบจัดเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่ง ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ แต่มิได้กำหนดให้เป็นแบบเรียน โดยมีหลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. โครงสร้างหรือรูปแบบของข้อความ หมายถึง ระบบหรือวิธีการจัดหรือเรียบเรียงความคิด และธรรมชาติของความสัมพันธ์ของความคิดนั้น จุดประสงค์ของการเขียนหนังสือและธรรมชาติความสัมพันธ์ของความคิด หลักการหรือทฤษฎี ของสาขาวิชาที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบหรือโครงสร้างที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถสื่อเนื้อหาสาระแลความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีที่สุด

2. เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นั่นคือผู้เขียนจะต้องเรียบเรียงและเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่นำเนื้อหาหรือความคิดอื่นใดที่ไม่สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันในการบรรลุจุดประสงค์นั้นๆ มากล่าวปะปนไว้ในหนังสือ

3. สัมพันธภาพ หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดหนึ่งเข้ากับอีกความคิดหนึ่ง ตั้งแต่ระดับความคิดย่อยขยายออกไปสู่ความคิดหลักของเรื่อง ในลักษณะที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความเชื่อมโยงของแต่ละความคิดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจนท้ายที่สุดก็นำผู้อ่านให้บรรลุจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้

4. จุดเน้น หมายถึง แม้หนังสือมีเอกภาพและสัมพันธภาพแล้ว ผู้อ่านก็อาจจะยังไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง หรือจับประเด็นความสำคัญของเรื่องไม่ถูกต้อง ถ้าผู้เขียนไม่มีวิธีที่จะเน้น หรือแนะนำให้ผ่านได้แยกได้ว่าอะไรเป็นความคิดย่อย อะไรเป็นความคิดหลัก หรือความคิดสำคัญของเรื่อง วิธีเห็นว่าเนื้อหาตรงไหนสำคัญที่สุดง่ายที่สุด โดยที่ผู้เขียนบอกไว้เป็นประโยคแรก หรือประโยคสุดท้ายของย่อหน้า หรือนำเสนอเนื้อหาส่วนที่สำคัญนั้นในปริมาณมากกว่าส่วนอื่น เป็นต้น

5. ความสามารถหรือคุณสมบัติของผู้อ่าน วิทยุภาวะพัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านหนังสือ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนที่จะลงมือเขียนหนังสือ นั่นคือผู้เขียนจะต้องกำหนดไว้ในใจก่อนว่าจะเขียนหนังสือให้ผู้อ่านกลุ่มใด ซึ่งมีความรู้และสติปัญญาขนาดไหนแล้วจึงกำหนดจุดประสงค์ของหนังสือ เนื้อหาสาระและรูปแบบการเขียน ตลอดจนเทคนิควิธีเขียนต่างๆ ได้

ถวัลย์ มาศจรัส (2548) ได้แนะนำหลักการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าในกระบวนการเขียนหนังสือที่อิงหลักวิชาการ จัดเป็นงานเขียนที่ง่ายที่สุดกว่างานเขียนอื่นๆ ทั้งนี้เพราะงานเขียนที่อิงหลักวิชาการ เป็นงานจัดระเบียบสาระทางด้านวิชาการให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เป็นการเขียนเพื่อการสื่อสาร คือสื่อสารความรู้ สื่อสารความคิดและสื่อสารประสบการณ์ การเขียนหนังสือที่อิงหลักวิชาการ หรืออิงหลักสูตรง่ายก็เพราะว่า

1. เป็นการรวบรวมความรู้ ความคิดที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ไว้แล้วอย่างมากมาย มาเรียบเรียงใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเขียน
2. เป็นการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว มาผสมผสานหรือบูรณาการแล้วกับประสบการณ์ ความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญของผู้เขียนในลักษณะใหม่ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ
3. มีเป้าหมายที่ชัดเจนกว่า ต้องการเขียนหนังสือเพิ่มเติมให้อ่านต้องการให้อ่านอะไร ต้องการให้ไม่อ่านเมื่อไหร่ให้อ่านไปทำ อ่านอย่างไร
4. เป็นการเขียนจากความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญ ความเชี่ยวชาญพิเศษของตนเอง

สูตรสำเร็จในการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สูตรสำเร็จง่าย ๆ ในการเขียนหนังสือเพิ่มเติมอยู่ในการค้นคว้า

1. การรับรู้และการเรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรับรู้และไม่เคยเรียนรู้มาก่อน
2. ความคิด ทรรศนะและมุมมองใหม่ๆ
3. ข้อมูลจากอดีตและปัจจุบัน
4. คลังองค์ความรู้ และคลังคำใหม่ๆ
5. ศัพท์บัญญัติเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา

6. นวัตกรรมใหม่ๆ

7. ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ

พัทยา สายหู (2515) ได้กล่าวว่า เจตนาในการทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น ต้องดูว่าเราต้องการอะไรบ้าง สิ่งสำคัญที่เราต้องการคำนึงได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากเป็นสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม และจะต้องรับผิดชอบสังคมรุ่นต่อไป เพื่อให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน เพื่อลับสมองและส่งเสริมเชาว์ปัญญาของเด็ก เพื่อให้ความรู้ เพื่อให้เกิดความเพลินเพลินทางอารมณ์ เจตนาในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก นอกจากการคาดหวังที่ผู้ใหญ่ต้องการให้หนังสือมีอิทธิพลสร้างคุณลักษณะของเด็กที่สังคมต้องการแล้ว สิ่งที่จะต้องคิดคำนึงควบคู่กันไปก็คือเจตนาในการสร้างหนังสือเพื่อสนองความต้องการของเด็ก ซึ่งแนวเจตนารมณ์ที่ต้องสนองความต้องการของเด็กนั้นนับเป็นคุณธรรมสงเคราะห์แก่เด็กโดยแท้ ความต้องการของเด็กดังกล่าวย่อมแสดงออกมาในรูปการต่างๆ เช่น จินตนาการ ความใฝ่ฝัน ความอยากรู้อยากเห็น ความคิดสร้างสรรค์ ความสนุกสนานบันเทิงใจ ผ่อนคลายอารมณ์ ความรอบรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการเพิ่มพูนขีดความสามารถในทางการอ่านให้สูงขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นอาหารทางจิตใจของเด็กและอยู่ในอาณาจักรหรือแวดวงของชีวิต ซึ่งเราเรียกว่า โลกของเด็กนั่นเอง ชีวิตในโลกของเด็กจะสดใสดังที่เด็กใฝ่ฝันนั้น ผู้ใหญ่อย่อมจะต้องมีภาระหน้าที่ช่วยอุ้มชู ปรคับประคอง สร้างสรรค์ชีวิตของเด็กให้บรรลุจุดประสงค์ในความต้องการของเด็กด้วยแรงศรัทธาและความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับ หทัย ตันหยง (2529) กล่าวว่าหนังสือสำหรับวัยรุ่นอาจสร้างลักษณะเป็นหนังสือสำหรับวัยรุ่นที่สนองความรู้สึกของวัยรุ่น ว่าเป็นผู้ใหญ่กว่าอายุของตนเอง หนังสือจึงมีลักษณะเกินวัยไปบ้าง เป็นหนังสือเรื่องยาวกว่าเด็กวัยอื่น เป็นหนังสือที่มีเนื้อหามากกว่าภาพ เป็นหนังสือที่ไม่มีเรื่องชอบฝันโดยเด็ดขาด เป็นหนังสือที่เป็นแนวสัจนิยม เป็นหนังสือที่สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงของวัยรุ่น เช่น ปัญหาชีวิต ความรัก มิตรภาพหนังสือสำหรับวัยรุ่นในโลกปัจจุบันมีลักษณะเด่นซึ่งเป็นผลงานของนักเรียนหนังสือที่เป็นแนวสัจนิยม เป็นหนังสือที่สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงของวัยรุ่นกับวัยหนุ่มสาว ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างสนิทแนบเนียน ให้เกิดเร้าความรู้สึก หรือความสำนึกที่เป็นมนุษยธรรมสากล ให้เกิดความรู้สึกร่วมสมัย ส่งเสริมเสรีภาพทางความคิดทางสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ แสวงหาเรื่องราวที่น่าตื่นเต้น เร้าใจ ทำทลายความสามารถของมนุษย์

ส่วน จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) กล่าวถึงลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการทั่วไปในการจัดทำหนังสือ ควรประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่องต้องสื่อความหมายที่ชัดเจนเพื่อบอกให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ต้องนำเสนออะไร
2. ความนำ เป็นการเกริ่นนำเพื่อจูงผู้อ่านให้สนใจเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอต่อไป เหมือนการขับร้องเพลงต้องมีดนตรีนำมาก่อน
3. เนื้อเรื่องที่ดี เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ และสติปัญญาความสามารถในการอ่านของเด็ก สำหรับเด็กโตขึ้นเรื่องจะเป็นเรื่องที่ห่างตัวเด็กออกไป เป็นเรื่องที่เด็กสนใจอยากรู้อยากเห็น ไม่เยิ่นเย้อ สับสน ต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ส่วนหนังสือสารคดี

สำหรับเด็กชั้นประถมปลายหรือเด็กก่อนวัยรุ่น และเด็กวัยรุ่นนั้นเนื้อหาจะต้องลำดับจากง่ายไปหายาก หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ให้เหมาะสม เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจเกิดความต่อเนื่องและจดจำง่าย ๆ โดยไม่จำเป็นต้องท่องจำ ซึ่ง ถวัลย์ มาศจรัส (2548) กล่าวว่า เนื้อเรื่องเป็นเนื้อหาสาระที่นำเสนอทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ในส่วนเนื้อเรื่องนี่จะมีประเด็นต่างๆ ย่อยๆ ออกไป เพื่อนำเสนอประเด็นดีให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงความเพลินเพลินในการอ่านอย่างมีความสุข

4. นักเขียน เป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องมีความรู้ และมีความสามารถพิเศษที่จะเขียนหนังสือ สำหรับเด็กให้เด็กสนใจได้ ถือเอาหนังสือเป็นเพื่อนได้ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเด็ก จิตวิทยาของเด็ก รู้ความต้องการและความสนใจของเด็กว่าเด็กวัยไหนสนใจหนังสือประเภทไหน นอกจากนี้ นักเขียนควรมีจิตใจรักเด็กอย่างแท้จริง ไม่เห็นแก่เงิน มองเห็นความสำคัญของเด็กว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นความหวังของประเทศไทย ในการพัฒนาประเทศในอนาคต ผู้เขียนต้องเข้าใจสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมและความรู้เพื่อสร้างสรรค์เด็ก

5. โครงเรื่องจะต้องเรียงลำดับไม่ซับซ้อน สับสน โครงเรื่องแปลกตื่นเต้นและน่าสนใจ การกำหนดรอบเนื้อหาสาระสำหรับการเขียนหนังสืออย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย โครงเรื่องเปรียบเสมือนสะพานข้ามคลอง ทำให้เราข้ามคลองไปถึงอีกฝั่งหนึ่งได้โดยไม่ตกน้ำตกท่าไปเสียก่อน โครงเรื่องในการเขียนถ้าวางโครงเรื่องดี เรื่องที่เขียนก็จะน่าอ่าน มีประเด็นการนำเสนอที่ชัดเจน ไม่สะเปะสะปะ ออกนอกกลุ่มนอกทาง เมื่อจะเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ก็จะต้องมีการจัดทำโครงเรื่องเสียก่อนว่า เรื่องที่จะเขียนประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระอะไรบ้าง

6. แก่น หรือแก่นของเรื่อง แก่นของเรื่อง หมายถึง แนวคิดของเรื่องที่คุณเขียนได้แทรกไว้ในโครงเรื่องและเนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม ส่วนมากแก่นของเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก มักจะเป็นเรื่องที่มีมองเห็นได้ชัดเจน ทำนองเดียวกัน คือสอนให้เด็กเป็นคนดี กล้าหาญ ซื่อสัตย์ ประหยัด ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

7. ภาพประกอบ มีส่วนสำคัญมากที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กให้อยากอ่าน ภาพควรเป็นภาพสีสดใส ชัดเจนไม่เลอะเลือน สำหรับเด็กไทยนั้นไม่ค่อยชอบสีทึบๆ เช่น สีฟ้า สีเทา แต่จะชอบสีร้อน เช่น สีแดง สีเหลือง ภาพมีทั้งภาพวาด ภาพถ่าย ภาพเขียน ถ้าเป็นภาพลายเส้นควรชัดเจน กระฉ่างตลก จำนวนภาพจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัยของเด็ก ถ้าเด็กโตขึ้นจำนวนภาพก็ลดลงตามวัยของเด็ก

8. ผู้วาดภาพประกอบ จะต้องเรียนรู้จิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของเด็ก ตลอดจนสีและลักษณะของภาพที่เด็กชอบ ผู้วาดภาพประกอบควรได้ปรึกษาร่วมกับนักเขียนเป็นประจำ เพื่อให้ภาพออกมาตรงตามความต้องการของผู้เขียน ตลอดจนความถูกต้องทั้งในด้านตรงตามเนื้อเรื่อง และถูกต้องตามหลักความจริง

9. การจัดรูปเล่ม จีวรธรณ คูหาภินันท์ (2527) ได้เสนอแนะว่า การจัดรูปเล่มการวางรูปแบบหน้า ตลอดจนการจัดภาพและคำบรรยายให้เหมาะสมตามลำดับ มีศิลป์ ไม่วางภาพและคำบรรยายภาพเต็มหน้ากระดาษจนไม่มีช่องว่างเลย จะทำให้เด็กเบื่อ ควรจะมีการเว้นว่างบ้าง เพื่อจะทำให้เด็ก

ได้พักสายตา รูปเล่มควรจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยใช้สูตรสัดส่วน 4: 3 เช่น 8 x 6 นิ้ว 4 x 3 นิ้ว 10 x 7.5 นิ้ว หรือสัดส่วน 1: 0.62 ซึ่งถือว่าสมดุลและสวยงามที่สุด วรรณ บัวเกิด (2527) ได้กล่าวถึงขนาดของหนังสือที่วัยรุ่นพอใจว่ามีขนาด 10 x 13 นิ้ว และขนาด 5 x 8 นิ้ว

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะภาพและคำบรรยายซึ่งมีวิธีวางได้หลายวิธี

1. ภาพอยู่คนละหน้ากับคำบรรยาย ภาพประกอบอาจอยู่ด้านขวามือ ตามหลักความสนใจของคนที่ยืนอ่านด้านขวาก่อนเสมอ
2. ภาพวางไว้หน้าเดียวกันกับตัวอักษร คำบรรยายอาจจะอยู่ด้านบนหรือด้านล่างก็ได้ปนกันไปก็ได้
3. ภาพและคำบรรยายอยู่หน้าเดียวกัน วางไว้ทั้งด้านบนและด้านล่าง และกระจายไปทั่วหน้ากระดาษตามที่วาง
4. ภาพและคำบรรยาย กระจายเป็นภาพและคำบรรยายติดต่อกันทั้งสองหน้าทำให้มองเห็นชัดเจน ซึ่งมักเป็นภาพใหญ่เป็นการวางภาพที่น่าสนใจ ทำให้ภาพใหญ่และกว้าง
5. ถ้อยคำสั้นวน ใช้ภาษาง่ายๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก ในการอธิบายไม่ใช่ศัพท์สูงเกินไป เหมาะกับสติปัญญา ความสามารถในการอ่านและความเข้าใจของเด็ก ควรใช้ภาษาสำนวนที่เป็นกันเองกับเด็ก ส่วน รัญจวน อินทรกำแหง (2517) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ภาษาในหนังสือสำหรับวัยรุ่นนั้น ควรใช้ภาษาที่รัดกุม ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ส่วน ณรงค์ ทองปาน (2526) ได้แนะนำเสริมว่า คำที่ใช้ควรมีความยากง่ายเท่ากับหนังสือแบบเรียนในระดับชั้นที่เรียน
6. ตัวละคร ต้องเป็นตัวละครในวัยเดียวกันกับเด็ก หรือใกล้เคียงกับเด็ก ตัวละครไม่มากนัก เด็กจะรู้สึกสับสน
7. เทคนิคการเขียนหรือวิธีการเขียน ควรมีเทคนิคที่จะทำให้การดำเนินเรื่องราวสนุกสนาน เด็กอ่านด้วยความเพลินเพลินไม่เป็นการสับสน เห็นชัดเจน เป็นลักษณะกึ่งเล่ากึ่งสอน เทคนิคการดำเนินเรื่องทำให้เกิดความประหลาดใจ น่าติดตามเรื่องราวไปเรื่อยๆ ด้วยความสนใจและตื่นเต้น
8. ปก อาจเป็นปกอ่อนหรือปกแข็งก็ได้ ถ้าปกแข็งราคาจะแพง แต่แข็งแรงทนทาน บนปกควรมีภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง เป็นภาพที่ดึงดูดความสนใจ เด็กดูภาพก็อยากอ่านและเดาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
9. ตัวอักษร ตัวโต ชัดเจน เด็กยังเล็กตัวอักษรยิ่งโต และเว้นช่องไฟให้ห่างเพื่อเด็กจะได้อ่านง่าย เมื่อเด็กโตขึ้นจึงลดขนาดตัวหนังสือได้ จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่นจึงใช้ตัวพิมพ์ธรรมดา (ขนาด 19 พ้อยท์ครึ่ง, เท่ากับ 1/72 นิ้ว) ตัวอักษรไม่ควรเป็นอักษรประดิษฐ์จะทำให้อ่านยาก
10. จำนวนหน้า เด็กก่อนวัยรุ่น ตั้งแต่ประถมปลาย ประมาณ 30-100 หน้า เด็กวัยรุ่น ประมาณ 100 – 200 หน้า

หนังสือสำหรับเด็กวัย 10 – 20 ปี (ก่อนวัยรุ่นจนถึงวัยรุ่น) เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้คล่องแล้ว ฉะนั้น ความจำเป็นในการอ่านก็จะเพิ่มมากขึ้น หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ควรมีลักษณะดังนี้

1. ตัวอักษรขนาดตัวพิมพ์ธรรมดา
 2. มีภาพสีและขาวดำตามความเหมาะสม (ลดจำนวนลงได้) เรื่องประมาณ 70 % รูปประมาณ 30%
 3. ใช้ภาษาง่ายๆ สำนวนง่ายๆ ภาษาที่วัยรุ่นนิยมใช้ แต่คำไม่ใช่คำแสลง
 4. เนื้อเรื่องดี มีความสมจริงมากขึ้น เป็นเรื่องของเด็กในวัยเดียวกัน หนังสือควรมีทั้งประเภทให้เกิดความเพลิดเพลินและให้ความรู้ เนื้อหาอยู่ในความสนใจของเด็กวัยรุ่น ไม่เป็นการสั่งสอนแต่แนะและยกตัวอย่างให้เห็นจริง
 5. มุ่งให้สร้างจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์
 6. เป็นลักษณะหนังสือฉบับกระเป๋
 7. หน้าปก ภาพวาดน่าสนใจ มีศิลป์
 8. ความยาว 150 – 200 หน้าขึ้นไป
- สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่นจะต้องสร้างเนื้อหาให้ตรงกับวัยของผู้อ่าน ใช้คำธรรมดาสื่อสารได้ง่าย รูปปกสวยดึงดูดความสนใจ ตัวหนังสือโตไม่เล็กเกินไป รูปภาพก็สวยงาม ทันสมัย ใช้กระดาษอย่างดี รูปเล่มมีความทนทาน และสิ่งสำคัญเด็กอ่านแล้วได้ความรู้และความเข้าใจเพิ่มสูงขึ้น

1.4 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 4 - 21) กล่าวถึงขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือ จากหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก เพื่อดูแนวทางจัดทำหนังสือ ทั้งโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ ของจุดบกพร่องของหนังสือแต่ละเล่ม และศึกษาผลงานของนักเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่มีชื่อเสียง
2. เขียนโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตั้งชื่อเรื่อง กำหนดแกนของเรื่อง เมื่อเขียนเสร็จแล้วอาจนำไปเล่าหรือไปให้เด็กอ่าน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของเด็กว่าชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ถ้าเด็กชอบก็แสดงว่าเป็นเรื่องที่เขียนน่าจะใช้ได้ และถ้าเด็กไม่ชอบก็ให้เด็กวิจารณ์แล้วนำไปแก้ไข การเขียนบทสคริปต์ เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากเค้าโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องรูปภาพ โดยบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปก ไปรองปกหน้า
3. ปกใน จนถึงหน้าสุดท้ายจะมีภาพและคำบรรยายอย่างไรบ้าง เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร และคำบรรยายจะเขียนว่าอย่างไร อยู่ส่วนใดของหน้าหนังสือ เริ่มตั้งแต่หน้าปกเป็นต้นไป
4. การทำดัมมี่ คือ การทำหนังสือจำลองสำหรับเด็กที่จะทำขึ้นมา อาจจะทำเป็นเล่มเล็กๆ ก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทสคริปต์มาเขียนและวาดรูปลงไปทีดัมมี่ตั้งแต่ปกจนถึงหน้าสุดท้าย วาดภาพและเขียนคำบรรยายให้กับบทสคริปต์ สำหรับการวาดภาพนั้น ถ้าวาดไม่ได้ก็ให้เขียนเป็นวงกลมแทน และบอกว่าเป็นภาพอะไรก็ได้

5. การทำรูปเล่ม คือ การทำหนังสือจริงๆ ได้แก่ การวาดภาพ คำบรรยายรวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพของหนังสือให้เหมาะสม โดยดูจากดัมมี่ สำหรับขนาดของรูปเล่มมีหลายชนิดที่นิยมคือ ขนาดเล็ก 13 x 18.5 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายก ขนาดกว้าง 14.6 x 21 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายกใหญ่ ลักษณะรูปเล่มจะวางในแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ การเย็บเล่มจะเย็บจากตรงกลางหนังสือหรือเย็บข้าง

6. การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น น่าติดตามและทำให้เดาได้ว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจ ซึ่งเป็นกลวิธีหรือเทคนิคหนึ่งต้องตั้งชื่อให้เด็กเกิดภาพพจน์ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

ขั้นที่ 1 ปัจจุบันสอนกลุ่มประสบการณ์อะไร

ขั้นที่ 2 จะเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่เท่าไร

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องอะไร แล้วตอบคำถามเหล่านี้ให้ได้เขียนทำไม เพื่ออะไร เนื้อหาเป็นอย่างไรสาระที่ได้คืออะไรรูปแบบการเขียนเป็นอย่างไร ร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง

ขั้นที่ 4 หาข้อมูลจากที่ไหน

ขั้นที่ 5 วางแผนการเขียนไว้อย่างไร

ขั้นที่ 6 จะลงมือเขียนเมื่อไร และกำหนดจะให้แล้วเสร็จเมื่อใด

ขั้นที่ 7 ลงมือเขียน ทั้ง 7 ขั้นตอนคือ จุดเริ่มต้นที่ครูจะต้องจัดระเบียบไว้เพื่อให้การปฏิบัติมีแบบแผนทั้งยังเป็นการสร้างวินัยให้กับตนเองอีกด้วย

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก เราต้องสำรวจตัวเองว่าสอนกลุ่มสาระใด จะได้จำกัดวงในการทำหนังสือส่งเสริมการอ่านให้แคบเข้า เพื่อที่จะให้ตัดสินใจได้ง่ายยิ่งขึ้น การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม ต้องคำนึงถึงวัยของนักเรียนและจิตวิทยาของนักเรียน ใช้จำนวนคำ จำนวนภาพ ขึ้นอยู่กับวัย เป็นต้น นิภาพเรื่องราวได้ชัดเจนแจ่มใส จะเริ่มต้นตรงไหน เรื่องดำเนินไปและจะจบอย่างไร เรื่องที่เขียนให้อะไร ต้องการสอนอะไร สัมพันธ์กับเนื้อหาในหลักสูตร เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วเขาต้องได้แง่คิด ฉะนั้นรูปแบบการเขียนให้ทั้งสาระและความสนุกสนานออกไปด้วยนำมาปรับปรุงแต่งเพื่อให้เรื่องราวมีรสชาติ น่าอ่าน ด้วยสำนวนภาษาที่มีวรรณศิลป์

1.5 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก

จินตนา ไบกาซูยี (2542: 61-64) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กว่ากลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอายุ 12 – 14 ปี หรือก่อนวัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจัง จะเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเด็กอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงระยะการเชื่อมต่อระหว่างเด็กและวัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งในด้านร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ขนาด และเสียงรวมทั้งอารมณ์จิตใจและอุปนิสัย ใจคอ ตลอดจนความชอบและความถนัดต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะเห็นอย่างชัดเจนในเรื่องร่างกาย เด็กหญิงและเด็กชายจะมี

การเปลี่ยนแปลงแสดงความแตกต่างทางเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน เด็กผู้ชายเสียงจะแตก น้ำเสียงจะเริ่มห้าวขึ้น แขนขาเริ่มยาวแก่งอ เริ่มมีกล้ามเนื้อ อวัยวะเพศจะเริ่มขยายตัวใหญ่ขึ้น และเริ่มมีสุจิ มีขนตามตัวในบางแห่ง เด็กหญิงเริ่มมีหน้าอกโตขึ้นและมีประจำเดือน สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ เด็กกินจุและนอนมาก

ส่วนอารมณ์ ความรู้สึกในเวลานั้น เด็กจะเริ่มสับสนในความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะร่างกาย เติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ แต่จิตใจยังเป็นเด็ก จึงเกิดความกังวล ข้างคิดเกิดอารมณ์หุนหัน ใจน้อย อ่อนไหว ขี้รำคาญ แสลงอน ชอบโต้เถียง โต้แย้ง มีการแสดงออกทางอารมณ์ ทำตามอารมณ์ของตัวเองมากขึ้น ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

ในด้านสังคมนั้น เด็กเริ่มสนใจเพื่อนฝูงมากขึ้น ต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่ม ชอบรับเอาค่านิยม ความคิดและพฤติกรรมของเพื่อนๆ มาเป็นตัวอย่าง ดังนั้นความสัมพันธ์กับเพื่อนจึงมีมากกว่าความสัมพันธ์ต่อพ่อแม่ เช่นเดียวกับเมื่ออยู่ที่โรงเรียนจะเชื่อครูและเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ สำหรับด้านสติปัญญานั้น เด็กเริ่มเลือกและสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนพอใจ และส่วนใหญ่จะตามเพื่อน มีความสังเกตเพิ่มขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเองเพื่อแสวงหาคำตอบ อยากรู้ อยากเห็น แต่บางครั้งก็กล้าทำบางครั้งที่ไม่กล้าทำ

ความสนใจ ในระยะนี้ทั้งสองเพศเริ่มแสดงความแตกต่างในสิ่งที่ชอบไม่เหมือนกัน เด็กหญิงจะเข้ากลุ่มเพศหญิงเดียวกันที่มีอุปนิสัยและความชอบเหมือนๆ กัน ในขณะที่เด็กชายจะเลือกเพื่อนชายที่ชอบกิจกรรมเหมือนๆ กัน เช่น บางกลุ่มชอบเล่นกีฬา ดนตรี หรืออ่านหนังสือหรือบางกลุ่มสนใจในการเรียนเป็นเด็กเรียน หรือบางกลุ่มชอบเที่ยวกลายเป็นเด็กเที่ยวไป

กลุ่มเด็กชายจะสนใจกีฬาที่เล่นเป็นทีม มีกติกากฎเกณฑ์ มีการแข่งขัน เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล บางกลุ่มชอบประดิษฐ์ค้นคว้าเครื่องมือวิทยาศาสตร์ หรือของเล่นจากไฟฟ้า วิทยุ ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคว้า ทดลอง กำลังภายใน การ์ตูน การผจญภัย ชีวิตประวัติ เพศศึกษา ชอบดูภาพยนตร์ตื่นเต้น ผจญภัย ตลก ชื่นชมเพลงของนักร้องคนโปรด ชอบฟังเพลงทางวิทยุและเทป ส่วนรายการโทรทัศน์ชอบรายการเพลง การเต้นรำ กีฬา เกมทายปัญหา เป็นต้น

กลุ่มเด็กหญิง ชอบดูกีฬามากกว่าจะเป็นผู้เล่น สนใจสิ่งประดิษฐ์การฝีมือ สนใจการแต่งกาย ชอบอ่านหนังสือโรแมนติค คอลัมน์ข่าว เรื่องสั้นๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารของเด็กและวัยรุ่น ชอบเก็บสะสมภาพเกี่ยวกับสวยๆ งามๆ ภาพดารานักร้องที่ชื่นชอบ เพลง เกม หนังสือทีวี และละครชีวิตที่ไม่เคร่งเครียด มีลักษณะเป็นแนวกระจุ้มกระจิม หรือเรื่องคราวในครอบครัว

กลุ่มวัยรุ่นมัธยมศึกษา (ตอนต้น: 15 - 18 ปี) หรือกลุ่มวัยรุ่นในช่วงนี้ เด็กกลุ่มนี้เริ่มปรับสภาพความเปลี่ยนแปลงได้บ้างแล้ว แม้บางคนจะยังคงมีความเปลี่ยนแปลงอยู่อีก แต่ความเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จะเป็นไปและต่อเนื่องต่อจากช่วงวัยก่อนวัยรุ่น ซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านร่างกายนั้น ความเจริญเติบโตในด้านความสูงยังคงมีอยู่ จนกระทั่งอายุได้ 18 ปี โดยเฉลี่ยความสูงจะหยุดลง ขนาดอวัยวะต่างๆ ยังคงเปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงความแตกต่างทางเพศ

ออกมาอย่างเด่นชัด เด็กชายจะเริ่มมีลักษณะเป็นชายหนุ่มขึ้น กล้ามเนื้อแขนขาจะขยายออกตะโพกมีเนื้อหนังมากขึ้น มีขนรักแร้และที่อวัยวะสืบพันธุ์ เสียงเริ่มเป็นหนุ่ม หุ่นไม่เห็บแตกพร่าห้าวๆ เหมือนเดิม เริ่มผื่นเปื่อย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดจากภาวะร่างกายและฮอร์โมน จึงเป็นไปอย่างรุนแรงมาก เด็กผู้หญิงก็เช่นเดียวกัน หน้าอกจะขยายโตจนต้องใส่เสื้อชั้นในชนิดยกทรง สะโพกและแขนขาเริ่มกลมกลึง อ่อนช้อย สละสลวย เป็นหญิงสาวมากขึ้น เลือกเสื้อผ้าเอง ดูแลเอาใจใส่ร่างกายมากขึ้น กิริยาท่าทางเริ่มมีจริตแสดงออกความเป็นสาว รู้จักเอียงอายหน้าแดงเมื่อถูกชม

ในส่วนอารมณ์นั้น ยังคงความสับสนวาทนเองไม่ถูกว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยรุ่นดี บางครั้งปฏิบัติตนดังผู้ใหญ่ ไม่ต้องการให้มีการอบรมสั่งสอน แต่ต้องการให้มีการการดูแลเอาใจใส่ให้ความรัก และความช่วยเหลือ มีความอ่อนไหว ซ้ำคิด ใจน้อย ภู่วาม มีความกังวลและความกลัว เช่น กลัวรูปร่างตนเองไม่หล่อไม่สวย กลัวการเรียนไม่ดี กลัวสอบตก กลัวสอบเอนทรานส์ไม่ติด กลัวไม่มีเพื่อนหรือเพื่อนไม่รัก เข้าสังคมไม่ได้ เผชิญหน้ากับเพื่อนต่างเพศไม่เป็น ไม่ชอบการตำหนิหรือไม่ชอบการล้อเลียนเรื่องเพื่อนต่างเพศ โกรธง่ายและระงับความโกรธไม่ได้มักแสดงออกอย่างรุนแรง ทั้งทำทาง คำพูดและการกระทำ ไม่ค่อยยอมรับฟังเหตุผล มีความหุนหันได้ง่าย ธรรมชาติที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลดังได้กล่าวมานี้

ในด้านสังคม เพื่อน โรงเรียน และครูผู้สอนยังคงเป็นแบบอย่างที่ได้ก๊วยนี้ยึดเป็นตัวอย่าง และเชื่อถือมากกว่าพ่อแม่ และญาติพี่น้องในครอบครัว วัยนี้เป็นวัยของการศึกษาหาความรู้จากโรงเรียน และจากการศึกษานอกระบบต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนมีบทบาทต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กมาก เพราะเด็กวัยนี้ให้ความสนใจต่อสังคมแวดล้อมมากนั่นเอง ในวัยนี้แม่เด็กจะเริ่มแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง รักสถาบันอย่างรุนแรง รู้จักเสียสละเพื่อเพื่อนฝูงและครอบครัว สนใจสังคมภายนอกมากขึ้น

ความสนใจ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะแสดงความชอบเฉพาะของตนออกมา เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่อเข้ากลุ่มทำกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมเสริม จะชอบเลือกเข้ากลุ่มเพศเดียวกัน การเล่นเกมกีฬาแยกเล่นตามลักษณะเพศ และตามลักษณะกีฬาที่ต้องการทักษะ ความคล่องแคล่วทางร่างกายและจิตใจ การเลือกเรียนวิชาเป็นไปตามความถนัดและความชอบส่วนตัวมากขึ้น อีกทั้งยังเกิดแรงบันดาลใจที่ได้เห็นตัวอย่างการประกอบอาชีพนั้นๆ แต่บางคนก็เลือกตามเพื่อนๆ ปะปนกันไป ความถนัดหรือความสามารถเฉพาะด้าน เช่น กีฬา ดนตรี คำนวณ การทดลอง วิทยาศาสตร์ การวาดภาพ ความถนัดทางภาษา การแต่งเรื่อง เขียนเรื่อง ของแต่ละคนเริ่มแสดงออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งควรจะได้รับการส่งเสริมให้หาความรู้และทักษะการปฏิบัติเพิ่มขึ้น บางคนอาจจะหารายได้จากความถนัดหรือความสามารถพิเศษนี้ได้ ด้วยเหตุที่วัยนี้ชอบแสดงความเด่นเพื่อเรียกร้องความสนใจต่อสังคมและบางครั้งชอบใช้ความรุนแรงแทนเหตุผล ดังนั้นความชอบของกลุ่มนี้จึงมุ่งไปที่ดารา หรือนักร้อง หรือวีรบุรุษที่ตนชื่นชอบและมีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มของตนเองมาก แต่อย่างไรก็ตามความชอบ อุปนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กวัยนี้มีความแตกต่างไปตามเพศ พื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคมเป็นส่วนประกอบสำคัญความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กวัย 12 - 18 ปี

ลมูล รัตตากร (2529: 19 - 34) ได้สรุปจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 – 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ พบว่า ความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนชายและหญิง นักเรียนชายและหญิงสนใจเรื่องต่อไปนี้มากเหมือนกัน คือ

1. เกร็ดความรู้สั้นๆ รวมในเล่มเดียวกัน
2. ความรู้ทั่วไป
3. การเรียนรู้ การจำ การลืมและการทดสอบเชาวน์
4. การคิดค้นหาเหตุผล
5. พุทธศาสนา
6. การศึกษา การเรียนการสอนตามหลักสูตรในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
7. นิทานตลกขบขัน
8. นิทานที่เป็นตำนานของแต่ละท้องถิ่น
9. นิทานเรื่องสัตว์
10. ไวยากรณ์ภาษาต่างๆ
11. คณิตศาสตร์
12. ดาราศาสตร์
13. การเปลี่ยนแปลงของพื้นโลก พื้นน้ำ อากาศ รวมทั้งการพยากรณ์อากาศ
14. วิศวกรรมศาสตร์
15. การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายและการออกแบบ
16. การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคและการใช้ยารักษาโรค
17. การขับร้อง การร้องเพลง รวมเนื้อเพลง
18. นวนิยาย ประวัติศาสตร์
19. การท่องเที่ยวเพื่อหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
20. การรวบรวมแผนที่
21. ประวัติดบุคคลสำคัญในสาขาวิชาต่างๆ
22. สงคราม

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กในระดับมัธยมศึกษาหันไปนิยมอ่านหนังสือประเภทสารคดี นวนิยาย เด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องที่มีลีลาฉับไว จริงจัง รุนแรง ต่อสู้ ผจญภัย และเรื่องในเชิงวิทยาศาสตร์ อ่านหนังสือในระดับที่เหมาะสมกับวัยของตน ไม่ชอบอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับผู้หญิง การอ่านก็อยู่ภายใต้อิทธิพลชนบประเพณีของเด็กชาย เด็กหญิงชอบอ่าน นวนิยาย ชอบอ่านเรื่องที่มีลีลาอ่อนโยน นุ่มนวล ความรัก ความสวยงาม และเรื่องในเชิงจินตนาการ อ่านหนังสือที่มีระดับเกินวัย ชอบอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับผู้ชายและการอยู่ภายใต้อิทธิพลชนบประเพณีของเด็กหญิง และทั้งเด็กหญิง เด็กชาย ยังสนใจอ่านตำนานประวัติเกี่ยวกับจังหวัดของตนเอง

รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว อาหาร ผลิตภัณฑ์ที่นำออกจำหน่ายที่มีชื่อของจังหวัดตนเอง ก็จะสนใจอ่านเรื่องที่อยูใกล้ตัวเช่นกัน

1.6 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ถวัลย์ มาศจรัส (2548: 164) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมดังนี้

1. เนื้อหา

1.1 สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ถูกต้องตามหลักวิชาและเป็นปัจจุบัน

1.3 ยากง่ายเหมาะกับช่วงชั้น

1.4 มีความยาวของเนื้อหาพอเหมาะ

1.5 มีแหล่งอ้างอิงค้นคว้าและ / หรือบรรณานุกรม

1.6 ได้ขัดต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีงาม

2. การนำเสนอเนื้อหาที่มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมและน่าสนใจ
เสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมการขาย เพิ่มพูนทักษะการคิด

3. การใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจน อ่านเข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา
ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนใช้ศัพท์เฉพาะลูกน้อง (ถ้ามี)

4. ภาพ ตาราง แผนภูมิถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบันเหมาะสมสอดคล้องกับ เนื้อหา
รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

ปรางค์ เชียงทอง (2526: 78 - 79) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินคุณค่าหนังสือสำหรับเด็ก
ว่าต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ฉากต้องชัดเจน น่าเชื่อถือ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และ
ชีวประวัติจากของเรื่องต้องตรงกับความเป็นจริง

2. การดำเนินเรื่องต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ในเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี

3. ตัวละครต้องสมจริง น่าเชื่อถือ และเป็นไปตามธรรมชาติของคนจริง ๆ และต้องมีตัว
ละครที่เด็กสามารถลอกเลียนแบบได้

4.เค้าโครงเรื่องควรให้มีข้อขัดแย้งมีปัญหา มีฝ่ายตรงข้ามและการสิ้นสุดแห่งปัญหาหรือ
ข้อขัดแย้งในที่สุด

5. แนวคิดของเรื่องไม่ควรเป็นเรื่องลึกซึ้งหรือซับซ้อน ควรเป็นเรื่องง่ายๆ ใน
ชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ของเด็ก

6. แนวการเรียนรู้ไม่ควรเป็นเรื่องที่ยากง่ายเหมาะแก่การทำความเข้าใจเรื่องของเด็ก การ
ใช้ถ้อยคำสำนวนและคำศัพท์ต่างๆ เหมาะกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก

7. รูปเล่มและภาพประกอบ รูปเล่มควรจะเหมาะสมมือ สะดวกต่อการหยิบถือของเด็ก ลักษณะรูปเล่มภายนอกดึงดูดใจเด็กเป็นสำคัญ ความหนาและความใหญ่เกินของหนังสือไม่เป็นที่ถูกใจเด็ก กระดาษมีคุณภาพดี ขนาดตัวหนังสือต้องพอเหมาะกับวัยและสายตาของเด็ก มีความชัดเจนไม่เลอะเลือน การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง สะกตการันต์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ภาพประกอบควรเป็นภาพสี ลักษณะเป็นภาพง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และเป็นภาพที่แสดงการกระทำและความเคลื่อนไหว

คุณภาพในการพิมพ์ การเข้าเล่มและการจัดหน้า เป็นส่วนสำคัญมากสำหรับหนังสือเด็ก การเย็บเล่มต้องคงทนถาวร ควรเป็นปกแข็งหรือปกที่ใช้กระดาษมีคุณภาพดี การจัดหน้าควรให้มีที่ว่างเพื่อเป็นการพักสายตาของเด็ก

สำหรับด้านขนาดตัวอักษร อเนก รัตนปิยะภรณ์ (2528: 34) ได้กล่าวถึงขนาดตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนโดยทั่วไปตัวอักษรสำหรับเด็กเล็กๆ จะมีขนาดตัวอักษรโต และขนาดจะค่อยๆ ลดลงตามอายุเด็กที่เพิ่มขึ้น เช่น

อายุ 6 – 11 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) ขนาดตัวอักษรควรอยู่ระหว่าง 36 – 24 พ้อยท์

อายุ 12 – 17 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) ขนาดตัวอักษรควรอยู่ระหว่าง 26 - 16 พ้อยท์

วิริยะ สิริสิงห์ (2524: 82) กล่าวถึงหลักการประเมินคุณค่าหนังสือเด็ก ควรพิจารณาดังนี้

1. มีจุดคิดที่แน่นอน
2. คำโครงเรื่องติดต่อกันจนเด็กติดตามได้อย่างสนุกสนาน
3. สำนวน ภาษา สำคัญมารก ควรให้ถูกต้องมีศิลปะการเขียนและเขียนได้ตรงรสนิยมของเด็ก
4. การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงามดี
5. ภาพประกอบถือว่าสำคัญที่สุดจะขาดไม่ได้ และภาพต้องตรงกับเนื้อเรื่องด้วย
6. ตรงตามความสนใจ ความนิยมและพื้นความรู้ของเด็กในแต่ละระดับ

จากหลักเกณฑ์การประเมินข้างต้นของหนังสืออ่านเพิ่มเติม พอจะสรุปการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เป็น 6 ด้านคือ

1. โครงเรื่อง สิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างหนังสือ คือ การเขียนโครงเรื่อง โครงเรื่องที่ติดต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือ โดยติดต่อกันเป็นเรื่องราวเดียวกัน มีเหตุผลให้ผู้่านอยากติดตามโครงเรื่องควรเริ่มจากจุดภายในเรื่องคลี่คลายสู่ภายนอก เพื่อให้ผู้่านได้เกิดแนวคิด ทัศนคติจากลักษณะของตัวละคร ชี้ให้เห็นผลพยายามของบุคคล บางตอนควรมีความตลกขบขันแสดงความสุขสนุกสนานร่าเริง ซึ่งจะทำให้เรื่องนั้นมีชีวิตชีวาชวนติดตาม

2. ฉาก ฉากต่างๆ ในเรื่องจะต้องชัดเจน น่าเชื่อถือและจะต้องตรงกับความเป็นจริง ฉากจะบอกให้รู้ว่าเรื่องเกิดที่ไหน เมื่อใด บรรยายภาพควรเป็นบรรยายภาพที่เด็กคุ้นเคย ช่วยเสริมประสบการณ์ทำให้ผู้่านมีความรู้สึกเหมือนอยู่ในสถานการณ์นั้น

3. แก่นของเรื่อง มีอะไรเป็นแนวคิดของเรื่อง แนวคิดของเรื่องควรเป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน ตามประสบการณ์ของเด็กไม่ควรเป็นเรื่องลึกลับหรือซับซ้อน แนวคิดเรื่องจะช่วยใน

ด้านการพัฒนาและการปรับตัวของเด็ก รวมทั้งช่วยเด็กที่ประสบปัญหาในทำนองเดียวกับตัวละคร และช่วยตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของเด็กด้วย

4. ตัวละคร ในเรื่องไม่ควรมีตัวละครมาก เพราะจะทำให้เรื่องซับซ้อนเกินไป ตัวละครมีบุคลิกเด่นชัดในตัว เป็นไปตามธรรมชาติของคนจริงๆ มีพฤติกรรมสมเหตุสมผล และเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กลอกเลียนแบบได้

5. แนวการเขียนของเรื่อง เรื่องนั้นจะเขียนทำนองใดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นโดยวิธีใด ยากหรือง่ายแก่การทำความเข้าใจเรื่อง การเขียนควรใช้ภาษาง่ายๆ ชัดเจนเหมาะกับวัยของเด็กและวัยของตัวละคร การบรรยายเหตุการณ์ต้องใช้ภาษากระทัดรัด อ่านแล้วเกิดภาพพจน์และจินตนาการ ใช้ภาษาถูกต้องตามสมัยนิยม ถ้าเป็นบทร้อยกรองต้องถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ก่อนเขียนเรื่องผู้เขียนต้องศึกษาบัญชีคำของกรมวิชาการ เพื่อจะได้เลือกคำให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

6. รูปเล่ม

6.1 รูปเล่ม ควรเหมาะสมมือ สะดวก ต่อการหยิบถือของเด็ก กระดาษต้องมีคุณภาพดี การเย็บเล่มคงทนถาวร ความหนาของหนังสือเหมาะกับวัย การจัดหน้าควรให้มีที่ว่างเพื่อเป็นการพักสายตาของเด็ก การจัดภาพเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง หน้าปกดึงดูดความสนใจ ภาพต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในเล่ม ชื่อเรื่องสะดุดตาผู้อ่าน ปกหลังมีความกลมกลืนสอดคล้องกับปกหน้าและต้องไม่ฉิดพลาดในการพิมพ์

6.2 ภาพ ภาพช่วยเสริมความเข้าใจ ความหมาย และสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็ก ภาพจะเป็นสิ่งที่ช่วยขยายความหมายของเรื่องในเล่ม รูปภาพที่สวยงามจะทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินมีจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์

6.3 ตัวอักษร พอเหมาะกับวัยและสายตาของเด็ก มีความชัดเจนเว้นวรรคตอนถูกต้อง สะกดตัวการันต์ถูกต้องตามหลักภาษาไทย สีของตัวอักษรเหมาะสมไม่วางอักษรทับบนภาพ ซึ่งจะทำให้ภาพด้อยคุณค่าลงไป

6.4 คุณค่าของเรื่อง ต้องวางจุดมุ่งหมายว่าจะให้อะไรกับผู้อ่าน เรื่องจะต้องสอนให้รู้จักคิด มีพฤติกรรมที่ดีงาม แฝงคุณธรรม ปลูกฝังทัศนคติที่ดี พัฒนาความสนใจในการอ่านชดเชยในด้านอารมณ์ได้ดี

ความรู้และความเข้าใจในเรื่องการประเมินคุณค่าหนังสือสำหรับเด็กมีประโยชน์มากในการสร้างหนังสือให้ได้ตามหลักเกณฑ์ จะทำให้เด็กได้อ่านหนังสือที่มากด้วยคุณค่าในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเนื้อหา รูปเล่มและส่วนประกอบอื่นๆ ของหนังสือ

ชุตินา สัจจานนท์(2523:44) ได้สรุปเกณฑ์การประเมินคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็กสรุปได้ดังนี้

1. โครงเรื่อง เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน หรือไม่เยิ่นเย้อมากเกินไป มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก มีเงื่อนไขที่สนุกสนาน ชวนติดตาม คลื่นคลายเงื่อนไขปมรวดเร็ว เรื่องจบลงด้วยดี ทำให้ผู้อ่านสุขใจ

2. ตัวละครควรมีจำนวนน้อย และมีวัยใกล้เคียงกับเด็ก เพราะเด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง บทบาทตัวละครเด่นช่วยให้จำได้ดี

3. สำนวนภาษา ง่าย สั้น ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เหมาะสมกับบุคลิกตัวละคร ตรงตามสมัยในเรื่อง

4. ฉากหรือบรรยากาศในเรื่อง เป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์ หรืออาจช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็ก

ถวัลย์ มาศจรัส (2548: 164) ได้อธิบายถึงหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. เนื้อหาสอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาและเป็นปัจจุบัน ยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้น มีความยาวของเนื้อหาพอเหมาะ มีแหล่งอ้างอิงค้นคว้า ไม่ขัดต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีงาม

2. การนำเสนอเนื้อหา มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมและน่าสนใจ ส่งเสริมการอ่านเพิ่มพูนทักษะการคิด

3. การใช้ภาษา สื่อความหมายชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง(ถ้ามี)

4. ภาพ ตาราง แผนภูมิ ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เหมาะสอดคล้องกับเนื้อหา มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจนวิริยะ สิริสิงห์ (2524:82) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าหนังสือสำหรับเด็กว่า ควรพิจารณา จุดคิดที่แน่นอน คำโครงเรื่องติดต่อกันจนเด็กติดตามได้อย่างสนุกสนาน สำนวนภาษาถูกต้อง มีศิลปะในการเขียน การจัดรูปเล่มเหมาะสม ภาพประกอบตรงกับเนื้อหา ตรงตามความสนใจ ความนิยมและพื้นความรู้ของเด็กในแต่ละระดับ

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่น มองดูจากภายนอกรูปเล่มมีความดึงดูดและน่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนวากวน มีภาพประกอบแปลกใหม่ทันสมัยสะดุดตาการเย็บเล่มวัสดุที่ใช้เย็บเล่มต้องทนทานและเย็บด้วยความประณีต ขนาดของตัวหนังสือมีความเหมาะสมกับวัย

1.7 การวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

งานวิจัยในประเทศ

นภลัย สุวรรณธาดา (2524) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง “หิโตประเทศคำกลอน” สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเรียบเรียงใหม่จากหนังสือหิโตประเทศฉบับแปลโดยเสถียร โกเศศ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่าหนังสือที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ทั้งยังได้ความเพลิดเพลินจากการอ่านด้วย

อนุชา แซ่มักดี (2544) สร้างและทดลองให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “มนุษย์กับพลังงานไฟฟ้า” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และความพึงพอใจในหนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ดำรง นาคพันธ์ อ(2540: 56) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องพันธุกรรมของมนุษย์สำหรับใช้ประกอบการเรียนวิชาพันธุกรรมและการอยู่รอด (ว 015) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีเจตคติที่ดีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องพันธุกรรมของมนุษย์

วลี สุมิพันธ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่อง ตามรอยนิราศพระปฐมของสุนทรภู่ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่อง รอยนิราศพระปฐมของสุนทรภู่ พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่องตามรอยนิราศพระปฐมของสุนทรภู่ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับคุณภาพดี

ศรชัย มูลคำ(2541: บทคัดย่อ) สร้างและทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ปรากฏการณ์เรือนกระจกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4-6 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความรู้เพิ่มขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมก่อนการอ่านหนังสือ และมีความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้อง กับการสร้างหนังสืออ่านประกอบ และหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า หากสร้างหนังสือให้นักเรียนอ่านเป็นหนังสือที่ตรงกับความสนใจเหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียนแล้วจะทำให้การอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้น ทั้งยังทำให้นักเรียนสนใจที่จะแสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอ่านอีก

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอเนียร์ (Anuar . 1979) ได้สำรวจเนื้อหาหนังสือที่เด็กชอบอ่านในสิงคโปร์พบว่า หนังสือสำหรับเด็กควรเป็นหนังสือที่เด็กสามารถบอกลักษณะนิสัยของตัวเองได้ สามารถบอกสถานที่ หรือฉากของเรื่องได้ และเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก หรือเป็นเรื่องที่ลึกลับน่าพิศวง จึงเสนอแนะว่าควรสร้างเรื่องประเภทส่งเสริมจินตนาการ

ให้แก่เด็ก เพราะจะมีส่วนช่วยให้เด็กเข้าใจชีวิต เข้าใจปัญหาของผู้อื่นทั้งช่วยส่งเสริมให้มีความพยายามที่ฟันฝ่าอุปสรรคและความลำบากต่างๆ ที่ต้องเผชิญในชีวิตเมื่อเติบโตใหญ่

เดวิดสัน (Davidson. 1971) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม- คำตอบของนักเรียน ในขณะที่มีกิจกรรมการอ่านแบบธรรมดา กับแบบให้ใช้ความคิดในขณะที่อ่าน ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนการอ่านโดยได้รับการฝึกให้คิดอยู่เสมอ นั้นมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามไปในรูปความคิดเชิงวิจารณ์และพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่เรียนการอ่านแบบธรรมดาไม่ค่อยได้ใช้ความคิดลึกซึ้งนัก มักมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามแบบไม่มีความคิดเชิงวิจารณ์และไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น

ฟูสโซ (Fusco. 1983) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการตามระดับการเรียนรู้และ ปฏิกริยาตอบสนองต่อวรรณกรรมของเด็ก โดยใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจาก Sorchman Wadin River Middle School ให้นักเรียนอ่านหนังสือที่คัดเลือกไว้แล้วอย่างมีอิสระแล้วนำหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านมาวิเคราะห์ด้วยแบบวรรณกรรมเพื่อการศึกษา และหลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีปฏิกริยาตอบสนองต่อเรื่องต่างกัน คือ จะตอบสนองต่อเรื่องที่จัดคู่การเรียนรู้ได้ดีกว่า อายุ และเพศสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนน้อยมาก เรื่องที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดคือ เรื่องที่นักเรียนอ่านแล้วประสบความสำเร็จ และการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนจากการอ่านวรรณกรรมนั้นขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของนักเรียนด้วย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ เป็นแนวทางการสร้างหนังสือ ต้องสร้างให้ตรงกับความสนใจเหมาะสมกับสติปัญญาของนักเรียน มีเนื้อหาที่ส่งเสริมจินตนาการ สร้างความเข้าใจชีวิต และให้แนวทางในการแก้ปัญหาจากที่ประมวลผลการวิจัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศนี้ จะเห็นได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านประกอบนั้น หากสร้างให้นักเรียนอ่านหนังสือที่ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียน ให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมให้แนวความคิดในการแก้ปัญหาแล้ว จะทำให้การอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้น ทั้งยังทำให้นักเรียนสนใจที่จะแสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอ่านอีกในที่สุด

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิราศเมืองแกลง

สถานที่ปรากฏในนิราศเมืองแกลง

วัดแจ้ง



วัดอรุณราชวราราม เป็นวัดโบราณสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เดิมเรียกว่า "วัดมะกอก" ตามชื่อดาบหลวงมะกอกซึ่งเป็นดาบที่ตั่งวัด ภายหลังเปลี่ยนเป็น "วัดมะกอกนอก" เพราะมีวัดสร้างขึ้นใหม่ในตำบลเดียวกันแต่ อยู่ลึกเข้าไปในคลองบางกอกใหญ่ชื่อ "วัดมะกอกใน" ต่อมาใน พ.ศ. 2310 เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีพระราชประสงค์จะย้ายราชธานีมาตั้ง ณ กรุงธนบุรีจึงเสด็จกรีธาทัพลงมาจากทางชลมารคถึงหน้าวัดมะกอกนอกนี้เมื่อเวลารุ่งอรุณพอดี จึงทรงเปลี่ยนชื่อวัดมะกอกนอกเป็น "วัดแจ้ง" เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งนิมิตที่ได้เสด็จมาถึงวัด นี้เมื่อเวลาอรุณรุ่ง

เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดให้ย้ายราชธานีจากกรุงศรีอยุธยามาตั้ง ณ กรุงธนบุรี และได้ทรงสร้างพระราชวังใหม่ มีการขยายเขตพระราชฐาน เป็นเหตุให้วัดแจ้งตั้งอยู่กลางพระราชวังจึงไม่โปรดให้มีพระสงฆ์จำพรรษา นอกจากนั้นในช่วงเวลาที่กรุงธนบุรีเป็น ราชธานี ถือกันว่าวัดแจ้งเป็นวัดคู่บ้าน คู่เมือง เนื่องจากเป็นวัดที่ประดิษฐาน พระแก้วมรกตและพระบาง ซึ่ง สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ได้ อนุญาตให้ พระพุทธรูปสำคัญ 2 องค์นี้มาจากลาวในคราวที่เสด็จตีเมืองเวียงจันทน์ ได้ในปี พ.ศ. 2322 โดยโปรดให้อัญเชิญ พระแก้วมรกตและพระบางขึ้นประดิษฐาน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช รัชกาลที่ 1 เสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติ ได้โปรดให้สร้างพระนครใหม่ฝั่งตะวันออก ของแม่น้ำเจ้าพระยา และรื้อกำแพงพระราชวัง กรุงธนบุรีออก วัดแจ้งจึงไม่ได้อยู่ในเขตพระราชวังอีกต่อไป พระองค์จึงโปรดให้วัดแจ้งเป็นวัดที่มี พระสงฆ์จำพรรษาอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนั้นพระองค์ทรงมอบหมายให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร (ร. 2) เป็นผู้ดำเนินการปฏิสังขรณ์วัดแจ้ง ไว้ในมณฑป และมีการสมโภชใหญ่ 7 คืน 7 วัน (ในปี พ.ศ. 2327 พระแก้วมรกตได้ย้ายมาประดิษฐาน ณ วัด พระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ส่วนพระบางนั้นสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้โปรด พระราชทานคืน ไปนครเวียงจันทน์) แต่สำเร็จเพียงแค่ปฏิสังขรณ์ก็สิ้นรัชกาลที่ 1 ใน พ.ศ. 2352 เสียก่อน

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 พระองค์ทรง ดำเนินการปฏิสังขรณ์ต่อจนเสร็จ ทั้งได้ทรงปั้นหุ่นพระพุทธรูปด้วยฝีพระหัตถ์ และโปรดให้หล่อขึ้น ประดิษฐานเป็นพระประธาน ในพระอุโบสถ และโปรดให้มีมหรสมโภชฉลองวัดในปี พ.ศ. 2363 แล้วโปรดพระราชทาน พระนามวัดว่า "วัดอรุณราชวราราม"

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดอรุณฯ ใหม่ หมดทั้งวัด พร้อมทั้งโปรดให้ลงมือก่อสร้างพระปรางค์ตามแบบที่ทรงคิดขึ้น จนสำเร็จเป็นพระเจดีย์ สูง 1 เส้น 13 วา 1 คอก 1 คืบ กับ 1 นิ้ว ฐานกลมวัดโดยรอบได้ 5 เส้น 37 วา ซึ่งการก่อสร้างและ ปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ภายในวัดอรุณฯ นี้สำเร็จลงแล้ว แต่ยังไม่ทันมีงานฉลองก็สิ้นรัชกาลที่ 3 ในปี พ.ศ. 2394

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติ พระองค์ ได้โปรดให้สร้างและปฏิสังขรณ์ สิ่งต่าง ๆ ในวัดอรุณฯ เพิ่มเติมอีกหลายอย่าง ทั้งยังได้อัญเชิญ พระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มาบรรจุไว้ที่พระพุทธรูปอาสน์ของ พระประธานในพระอุโบสถที่พระองค์ ทรงพระราชทานนามว่า "พระพุทธรูปมิตราธิราชโลกธาตุโลก" และเมื่อได้ทรงปฏิสังขรณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้พระราชทานนาม วัดเสียใหม่ว่า "วัดอรุณราช วราราม" ดังที่เรียกกันมาจนถึงปัจจุบัน

ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เกิดเพลิงไหม้ พระอุโบสถ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถใหม่เกือบทั้งหมด โดยได้โปรดให้กรมหมื่น ประจักษ์ศิลปาคมเป็นแม่กองในการบูรณะ และโปรดเกล้าฯ ให้นำเงิน ที่เหลือจากการบริจาคของพระบรม วงศานุวงศ์ไปสร้างโรงเรียนตรงบริเวณกุฏิเก่า ด้านเหนือ ซึ่งชำรุดไม่มีพระสงฆ์อยู่เป็นตึกใหญ่แล้ว

พระราชทานนามว่า "โรงเรียนทวิธาภิเศก" นอกจากนั้นยังได้โปรดให้พระยาราชสงครามเป็น
 นายงานอำนวยการปฏิสังขรณ์พระปรางค์ องค์ใหญ่ และเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงโปรดให้มีการ
 ฉลองใหญ่รวม 3 งานพร้อมกันเป็นเวลา 9 วัน คือ งานฉลองพระไชยนารัฐ งานบำเพ็ญพระราชกุศล
 พระชนมายุสมมงคล คือ มีพระชนมายุเสมอพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และ งานฉลอง
 พระปรางค์ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มี
 การบูรณะปฏิสังขรณ์หลายอย่าง โดยเฉพาะพระปรางค์วัดอรุณฯ ได้รับการปฏิสังขรณ์ เป็นการใหญ่
 มีการประกอบพิธีบวงสรวงก่อนเริ่มการบูรณะพระปรางค์ใน วันพุธที่ 27 ธันวาคม 2510 และ
 การบูรณะก็สำเร็จด้วยดีตั้งเห็นเป็นสง่างามอยู่จนทุกวันนี้



วัดจักรวรรดิราชาวาส วรมหาวิหาร
พระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดวรมหาวิหาร



วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร (วัดสามปลื้ม) ตั้งอยู่ริมถนนจักรวรรดิและตรอกวานิช (สำเพ็ง) เป็นวัดโบราณ มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเป็นวัดราษฎร์ ชื่อว่า วัดนางปลื้ม ต่อมาเปลี่ยนเป็น วัดสามปลื้ม

ประมาณ พ.ศ. 2362 เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) แม่ทัพใหญ่ของไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้เริ่มสร้างวัดสามปลื้มขึ้นใหม่ทั้งหมด เมื่อแล้วเสร็จได้น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระอารามหลวง ในรัชกาลที่ 3 ได้รับพระราชทานนามใหม่ดังที่ใช้ในปัจจุบัน ในวัดมีสิ่งน่าชมหลายอย่าง เช่น พระปรางค์ใหญ่ มณฑปพระพุทธบาท สระจะเข้ เขาพระพุทธรูป พระวิหารเคยเป็นที่ประดิษฐานพระบาง เป็นพระพุทธรูปสำคัญอาราธนามาจากนครเวียงจันทน์ ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่นครหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากรัชกาลที่ 4 พระราชทาน คืน เมื่อ พ.ศ. 2409

นอกจากสิ่งก่อสร้างที่มีตามธรรมเนียมของพระอาราม เช่น พระอุโบสถ พระวิหาร ซึ่งมีถึง 3 หลัง หอไตร มณฑปพระพุทธบาทแล้ว วัดจักรวรรดิราชาวาส ยังมีศาลบรรจูปันเจ้าพระยาบดินทร์เดชา ผู้สถาปนาวัด และในสระเยื้องหน้าพระอุโบสถยังเป็นที่เลี้ยงจะเข้ ทำให้ " จระเข้วัดสามปลื้ม " มีชื่อเสียงเป็นที่โจษขานกันไปทั่วอีกด้วย

เขาสามมุก



เมืองเขาสามมุก เป็นเนินเขาเตี้ยๆ อยู่กึ่งกลางระหว่างบ้านอ่างศิลาและหาดบางแสน ไปตามถนนตัดเลียบริมหาดจากอ่างศิลาขึ้นเขาสามมุก ที่เชิงเขาเป็นที่ตั้งศาลเจ้าแม่เขาสามมุก ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของประชาชน ภายในมีสวนตะบองเพชรสวยงาม และบริเวณเขาสามมุกนี้ยังเป็นที่พักอาศัยของลิงป่าเป็นจำนวนมากเมืองของชลบุรีสมัยอดีตโบราณนานมาแล้วนั้นยังไม่มีเขาสามมุกและชายหาดริมทะเลนั้นก็ยังมิได้ขนานนามว่า หาดบางแสนชายหาดบางแสนนั้นในสมัยอดีตกาลเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงหมู่บ้านเล็กๆแห่งหนึ่งและเป็นอนุสรณ์สถานที่ระลึกแห่งความรักของคู่รักผู้ที่ยึดมั่นในสัญญาเมื่อครั้งอดีตกาลนั่นเอง

ดาวคะนอง



พื้นที่ที่เรียกว่าดาวคะนอง อยู่ในเขตธนบุรี มีอาณาเขตตั้งแต่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านตรงข้ามกับบางคอแหลม มีถนนคั่นกับเขตจอมทอง ด้านเหนือติดกับถนนมไหสวรรค์ ที่มาของชื่อดาวคะนองเกี่ยวพันกับตำนานของจระเข้วัดดาวคะนอง อันจะเป็นที่มาของชื่อนี้ จากการไปสัมภาษณ์ท่านพระเดชพระคุณพระครูติภาณุรักษ์เจ้าอาวาสวัดดาวคะนอง ได้กรุณาเล่าให้ฟังว่ามีเรื่องเล่ากันสืบมาในอดีต บริเวณหน้าวัดนั้นมีจระเข้ใหญ่ตัวหนึ่งอาศัยอยู่ (ว่าอยู่ในถ้ำในโบสถ์วัด) ต่อมาจระเข้ต่างถิ่นว่ายล่องล้ามา จระเข้ทั้งสองจึงต่อสู้กันจนตายทั้งคู่ ชาวบ้านละแวกนั้นจึงเรียกที่แถวนี้ว่า **ต่างคะนอง** และกลายมาเป็นดาวคะนองในที่สุด

ส่วนอีกกระแสหนึ่งนั้นเป็นเพราะว่าอดีตที่หน้าวัดมีต้นสะเดาต้นใหญ่ ชาวบ้านที่พายเรือสัญจรไปมา ก็มักแวะจอดผูกเรือที่ต้นสะเดาต้นนี้ แล้วมีคนปิดทองที่ต้นสะเดาต้นนี้มาก ๆ เข้าจึงเรียกชื่อวัดว่า **วัดสะเดาทอง** แล้วกลายมาเป็นดาวคะนองในที่สุด

พระประแดง

อำเภอพระประแดง เดิมเป็นเมืองชื่อ เมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นเมืองหน้าด่านของปากแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างโดย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 เพื่อป้องกันการรุกรานของข้าศึก ที่ยกมาทางทะเล ชาวพื้นเมืองเดิมของเมืองนครเขื่อนขันธ์หรือพระประแดงเป็น ชาวรามัญ หรือมอญที่ อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในแผ่นดินไทยเป็นเวลากว่าร้อยปีมาแล้ว

สันนิษฐานว่า ชาวรามัญเริ่มอพยพเข้าสู่ ประเทศไทย หลังจาก สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประกาศอิสรภาพ เมื่อ พ.ศ. 2127 ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พ.ศ. 2318 ปรากฏว่ามีชาว มอญอพยพเข้ามาราวหมื่นคนทางด้าน จังหวัดกาญจนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงพระราชทาน ที่ดินให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองนนทบุรี ตั้งแต่ปากเกร็ดถึงปทุมธานี ในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ มีพวกมอญอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกเป็นจำนวนมาก เมื่อพระองค์ได้ทรงสร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์แล้ว จึงโปรดให้อพยพครอบครัวมอญจากเมืองปทุมธานี โดยมีพระยาแจ้ง เป็นหัวหน้าไปอยู่ที่เมืองนคร เขื่อนขันธ์ ต่อมาโปรดให้สมิงทอ บุตรชายพระยาแจ้ง เป็นเจ้าเมืองนครเขื่อนขันธ์ หรือเมืองพระประแดง กล่าวได้ว่า ประเพณีและวัฒนธรรมมอญ จึงฝังรากอย่างแน่นแฟ้นในเมืองพระประแดง ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นคนไทย แต่ก็ยังรักษาประเพณีเดิมไว้เป็นอย่างดี ทาง จังหวัดสมุทรปราการ และชาวอำเภอพระประแดง จึงได้ร่วมกันจัด งานสงกรานต์พระประแดง ขึ้น เพื่อเป็นการต้อนรับ ปีใหม่ ของไทย และเพื่ออนุรักษ์ ประเพณีของชาวรามัญเอาไว้ เช่น ประเพณีการปล่อยนกปล่อยปลา การเล่นส่บ้า โดยจัดร่วมกับงานสงกรานต์ทุกปี

เมืองพระประแดงเป็นเมืองที่มีความเก่าแก่มานานกว่า 1000 ปี ประวัติศาสตร์เมืองพระประแดงเริ่มปรากฏในสมัยขอมเรื่องอำนาจเหนือดินแดนสุวรรณภูมิบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

ในสมัยนั้นสภาพทางภูมิศาสตร์ของที่ราบลุ่มมีทะเลที่อยู่ลึกกว่าปัจจุบันทางใต้ของกรุงเทพ ขอมได้ตั้งเมืองบริเวณปากแม่น้ำนี้เรียกว่า พระประแดง เมืองพระประแดงเดิมตั้งอยู่บริเวณคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพฯ ต่อมาแผ่นดินได้งอกขึ้นมาจึงย้ายเมืองพระประแดงมาให้ใกล้ปากแม่น้ำ ซึ่งคือพระประแดงในปัจจุบัน ชื่อของพระประแดงได้ปรากฏในยุคสมัยทั้งหมด 5 สมัย คือ สมัยลพบุรี สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา ธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ในสมัยลพบุรีที่ขอมเรื่องอำนาจ เมืองพระประแดงมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านชายทะเล ขอมเรียก เมืองพระประแดง มีความหมายว่า คนนำสงสาร ในสมัยอยุธยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ได้กำหนดให้เมืองพระประแดง เป็นเมืองหนึ่งในหัวเมืองหน้าด่าน เป็นหัวเมืองทางใต้ และหัวเมืองชายฝั่งทะเล ในสมัยอยุธยาได้ปรากฏหลักฐานของเมืองพระประแดง อย่างชัดเจน ตามพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ความว่า

ใน ปีมะเมีย จุลศักราช 860 หรือใน พ.ศ. 2051 ทางกรุงศรีอยุธยา ได้ทำการขุดชำระคลองสำโรงที่เมืองพระประแดง ขณะทำการขุดคลองได้พบพระพุทธรูป 2 องค์ ที่มีชื่อจำหลักไว้ว่า พระยาแสนตา และบาทสังข์กร ได้ตั้งประดิษฐานที่เมืองพระประแดง ภายหลังพระยาละแวกแห่งเขมรยกทัพมาโจมตี กรุงศรีอยุธยาแต่ไม่สำเร็จจึงได้นำเทวรูปทั้ง 2 องค์ไปยังกัมพูชาใน สมัยกรุงธนบุรีพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ให้รื้อกำแพงเมืองพระประแดงมาสร้างวังส่งผลให้เมืองพระประแดงได้หายสาบสูญไปในสมัยนั้นและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงโปรดให้กรมพระราชวังบวรฯ ลงไปสำรวจปากแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อสร้างเมืองใหม่ ผลจากการสำรวจ ได้มีการสร้างป้อมขึ้นมา หนึ่งป้อมตรงฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณคลองลัดโพธิ์ ป้อมนี้ชื่อว่าป้อมวิทยาคมเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเมืองพระประแดง



บ้านทับมา

สถานที่ตั้ง บริเวณวัดทับมา หมู่ที่ 4 ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยองริมถนนสายบางนาตราด ทับมา ปัจจุบัน คือ ทับมา วัดทับมาเดิมมีชื่อว่า วัดอัครคุหาคงคาล้อม สภาพของวัดตั้งเดิมตั้งอยู่บริเวณโคกกลางทุ่งนา มีธารน้ำไหล อ้อมวัด ภายในวัดมีศาล เจ้าพ่อทับมา ตั้งอยู่ชาวบ้านเล่าต่อกันมาว่าบริเวณนี้เคยเป็นถ้ำเก็บสมบัติมากมาย ตามเรื่องราวของเมืองลับแลประกอบด้วยถ้ำโถโอซาม เวลาชาวบ้านมีงานก็จะมาขี้มั่วถ้ำซามไปใช้ในวันขึ้น 15 ค่ำ ของทุกเดือน จะมีเสียงดนตรีดังออกมาจากภายในถ้ำและมีเสียงม้าร้องสลับเป็นบางครั้ง เล่ากันว่าชาวบ้านมาขี้มั่วถ้ำซามแล้วไม่นำมาคืน ต่อมาถ้ำก็ปิดและหายไปไหนที่สุด เหลือหลักฐานให้เห็น คือ ชาวนาบริเวณนั้นจะพบเศษกระเบื้อง ถ้วยชามโบราณเป็นจำนวนมากตกอยู่ในดิน บริเวณที่เชื่อว่าเคยเป็นถ้ำมามาก่อนคำว่า ถ้ำม้า ต่อมากลายเป็น ทับม้า และแผลงมาเป็น ทับมา ในที่สุด

บ้านแกลง

สถานที่ตั้ง บ้านแกลง หรือบ้านท่าเรือแกลง หมู่ที่ 3 ตำบลแกลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แยกทางเข้าหมู่บ้านท่าเรือแกลง

บ้านแกลง คือ บ้านท่าเรือแกลง เป็นหมู่บ้านอยู่หลัง “วัดท่าเรือ” ในอดีตสุนทรภู่กล่าวถึงผู้หญิงในหมู่บ้านนี้มีอาชีพสานเสื่อกก กล่าวว่า “เป็นเสื่อสวยสานส่งเข้ากรุงไกร” สันนิษฐานว่าระยองนั้นเป็นหัวเมืองชั้นนอกในสมัยนั้น จะต้องส่งส่วยเพื่อแสดงความสามัคคีต่อเมืองหลวงสินทรัพย์ที่ต่างกันอาจจะป็นข้าวของเครื่องใช้แล้วแต่ละท้องถิ่น บ้านแกลงนั้นถือว่าเสื่อเป็นเครื่องใช้ที่สำคัญของหมู่บ้านที่ต้องแสดงความสามัคคีเรียกว่า “เสื่อส่วย” ดังกล่าว อาชีพสานเสื่อกกนั้นปัจจุบันมีการสืบทอดมาและมีการส่งเสริมให้เกิดองค์กรของ “กลุ่มแม่บ้านสืบสานตำนานเสื่อกก” ที่มีความเข้มแข็งและดัดแปลงผลิตภัณฑ์เสื่อกกในรูปแบบต่างๆสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนมากขึ้น

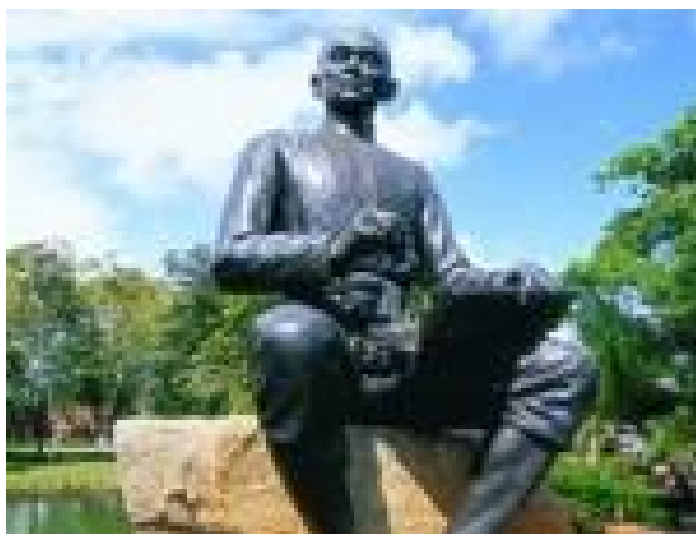
อนุสาวรีย์สุนทรภู่ เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่มหากวีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ คือ พระสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า สุนทรภู่ ตั้งอยู่บนเส้นทาง แกลง-แหลมแม่พิมพ์ ที่ ต.บ้านกร่ำ อ.แกลง จ.ระยอง ซึ่งเชื่อว่าเป็นบ้านเกิดของบิดาของสุนทรภู่ และท่านเคยมาเยือนที่นี่เมื่อครั้งวัยหนุ่ม พร้อมกับได้ประพันธ์ นิราศเมืองแกลง เอาไว้ด้วย พื้นที่อนุสาวรีย์มีรูปปั้นของสุนทรภู่ตั้งอยู่ตรงกลางเป็นประธานบนเนินสูง ด้านล่างเป็นบ่อน้ำ มีประติมากรรมรูปปั้นหล่อของตัวละครในวรรณกรรมเอกของสุนทรภู่ เรื่อง พระอภัยมณี ประดับอยู่ 3 ตัว ได้แก่ พระอภัยมณี นางผีเสื้อสมุทร และนางเงือก

อนุสาวรีย์สุนทรภู่ มีอาณาบริเวณ 8.5 ไร่ เริ่มวางศิลาฤกษ์ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2498 โดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในยุคนั้น แต่งานก่อสร้างค้างเติ่งไปเป็นเวลาร่วมสิบปี จนถึงปี พ.ศ. 2511 ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองในยุคนั้นคือ นายวิทยา เกษรเสาวภาค เปิดรับบริจาคเงินทั่วประเทศได้เป็นจำนวน 962,776.10 บาท งานก่อสร้างจึงได้ดำเนินต่อ มีพิธีเททองที่รูป

หล่อที่กรมศิลปากรเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2512 และนำไปติดตั้งจนเสร็จเรียบร้อยเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2513 มีพิธีเปิดอนุสาวรีย์อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2513

ประติมากรผู้ปั้นรูปหล่อในอนุสาวรีย์ ประกอบ

1. อาจารย์สุกิจ ลายเดช เป็นผู้ปั้นสุนทรภู่
2. อาจารย์ไกรสร ศรีสุวรรณ เป็นผู้ปั้นพระอภัยมณี
3. อาจารย์สาโรช จารักษ์ เป็นผู้ปั้นนางเงือก
4. อาจารย์ธนะ เลากัยกุล เป็นผู้ปั้นผีเสื้อสมุทร



บ้านกร่ำ

สถานที่ตั้ง บริเวณหน้าอนุสาวรีย์สุนทรภู่ ริมถนนทางเข้าประตูด้านซ้ายมือ ตำบลกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง บ้านกร่ำ คือ บริเวณที่ตั้งอนุสาวรีย์สุนทรภู่ในปัจจุบันซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งของวัด ปากกร่ำ ที่บิดาของท่านสุนทรภู่บวชจำพรรษาอยู่ที่นั่นจนได้สมณศักดิ์เป็นเจ้าอาวาส นามว่า อนุรักษ์ธรรมรังสี และสุนทรภู่พักที่วัดนี้ ปัจจุบันวัดปากกร่ำย้ายไปสร้างใหม่ในบริเวณตรงข้าม เยื้องไปทางทิศเหนือห่างจากอนุสาวรีย์ประมาณ 300 เมตร และรัฐบาลได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ในการเริ่มสร้างอนุสาวรีย์สุนทรภู่ เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2498 และดำเนินการก่อสร้างเพิ่มเติม ปรับปรุงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

แหลมแม่พิมพ์

แหลมแม่พิมพ์ หรือหาดแม่พิมพ์ที่นักท่องเที่ยวเรียกกันนั้น เป็นชายหาดชื่อดังแห่งหนึ่งของจังหวัดระยอง ที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวพักผ่อนกันมากตลอดทั้งปี ชายหาดแหลมแม่พิมพ์มีธรรมชาติสวย หาดทรายที่ทอดยาวราว 4 กิโลเมตร ช่วงต้นของหาดติดต่อกับหาดวังแก้วค่อนข้างเงียบสงบ หาดทรายกว้าง ร่มรื่นด้วยทิวสนและต้นहुกวาง มีศาลาพักผ่อนชมวิวยุตั้งอยู่เป็นระยะๆ

เป็นการเล่นน้ำทะเลและพักผ่อนกับธรรมชาติที่แท้จริง ตั้งแต่ช่วงกลางหาดไปจนสุดชายหาดแหลมแม่พิมพ์เป็นอีกบรรยากาศหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยว มีรีสอร์ท ร้านอาหารทะเล ร้านค้าและบริการต่างๆที่รองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แต่ก็ยังคงความสวยงาม ร่มรื่น หาดทรายกว้างขวาง เล่นน้ำได้เป็นอย่างดี สมเป็นหาดทรายยอดนิยมแห่งหนึ่งของจังหวัดระยอง

แหลมแม่พิมพ์อยู่ห่างจากตัวเมืองระยอง 48 กิโลเมตร จากถนนสุขุมวิทมีทางแยกขวาไปแหลมแม่พิมพ์ถึง 3 แห่งด้วยกัน คือกิโลเมตรที่ 259.5 กิโลเมตรที่ 263 และกิโลเมตรที่ 268 ผ่านอนุสาวรีย์สุนทรภู่ไปอีก 5 กิโลเมตร หรือห่างจาก วังแก้ว ตามถนนเลียบชายหาดไปอีก 11 กิโลเมตร



ประวัติเมืองระยอง

"ระยอง" นามนี้ฟังดูแล้วก็แปลกดี ด้วยไม่มีปรากฏคำอธิบายอยู่ในพจนานุกรมฉบับใดทั้งสิ้น ท่านผู้รู้สันนิษฐานกันว่าน่าจะมาจากภาษาของ อันเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมเผ่าหนึ่ง ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่แถวอาณาบริเวณชายทะเลภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ในท้องที่จังหวัดจันทบุรี และระยองในปัจจุบันนี้ ถิ่นฐานของพวกของที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดระยองทุกวันนี้ ก็คืออำเภอท่าประดู่ ที่เป็นที่ตั้งของตัวเมืองระยอง (อำเภอเมืองระยอง) ในปัจจุบันซึ่งแต่ก่อนมาเรียกกันว่า "ตำบลท่าประดู่" พวกของนี้ชอบอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร มีความชำนาญในการเดินป่ามาก เข้าใจว่าคงได้ตั้งรกรากอยู่ใน แถบนี้มาช้านานแล้ว ด้วยมีปรากฏอยู่ใน "นิราศเมืองแกลง" ของท่านสุนทรภู่กวีเอกตั้งแต่เมื่อ 200 ปี มาแล้ว โดยท่านได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

“ดูหนุ่มสาวชาวบ้านรำคาญจิต
ไม่น่าคิดเข้าในกลอนอักษรสนอง
ล้วนวงศ์วานวานเครือเป็นเชื้อของ
ไม่เหมือนน้องนิกน่าน้ำตากระเด็น”

ความหมายและที่มาของคำว่า "ระยอง"

ชื่อบ้าน-นามเมืองในท้องที่ต่าง ๆ ยานนี้ ที่ฟังดูแล้วแปลกดี ล้วนไม่มีคำแปลอยู่ในภาษาไทย ซึ่งมีอยู่หลายชื่อหลายตำบลด้วยกัน นั้น อันได้แก่ ระยอง แกลง ชะเมา เพ แลง ฯลฯ นั้น สันนิษฐานกันว่าน่า จะเป็นภาษาของชนผู้ยึดครองพื้นที่นี้มาแต่ดั้งเดิม และ มีภาษาพูดของตนเอง โดยเฉพาะ คำว่า "ระย็อง" นี้ ภาษาของแปลว่า "เขตแดน" อันหมายถึงดินแดนหรือเขตแดนที่พวกของได้ตั้งรกรากอยู่แต่ภาษาพูดดังกล่าวนี้ เมื่อเข้ามาสู่ปากคนไทยเมื่อกาลเวลาผ่านไปนาน ๆ เข้าก็ได้เพี้ยนมาเป็น "ระยอง" ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำนองเดียวกับชื่อบ้านนามเมือง ตามท้องที่ต่าง ๆ ของเราแต่ก่อน บัดนี้ก็ได้เพี้ยนแปลเปลี่ยนไป จากเดิมมากปรากฏเป็นหลักฐานให้เล่าขานกันสืบมาจนทุกวันนี้ก็มีอยู่เป็นอันมาก เช่น "แร่นอง" กลายมาเป็น "ระนอง""สามแสน" เป็น "สามเสน" "กลองเกย" มาเป็น "คลองเตย" สามร้อยรอด ก็กลายเป็น "สามร้อยยอด" ฯลฯ อีกนัยหนึ่ง กล่าวกันว่า "ราย็อง" ในภาษาของนั้น แปลว่า "ไม้ประดู่" หรือ "ต้นประดู่" ทั้งนี้ก็เนื่องจากอาณาบริเวณที่ตั้งของตัวเมือง ระยองในปัจจุบัน อันเป็น ถิ่นฐานของพวกของตั้งแต่เดิมนั้นเต็มไปด้วยดงไม้ต้นประดู่ขึ้นเป็นป่าหนาแน่น ปรากฏอยู่ทั่วไปหมด จนเป็นภาพลักษณะของท้องที่ ไม้ประดู่เป็นไม้เนื้อแข็งคุณภาพดี มีค่า ราคาแพง ใช้ในการก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ชั้นดีเป็นสินค้าสำคัญส่งเข้ามาขายในกรุงเทพฯ ในสมัยบรรพบุรุษของเราทำรายได้ให้แก่ชาวระยองและเมืองระยองเป็น อันมาก ด้วยเหตุนี้ ท้องที่นี้จึงได้ชื่อว่า "ราย็อง" ในสมัยที่พวกของตั้งถิ่นฐานอยู่กันครั้งต่อมาเมื่อคนไทย ได้เข้ามายึดพื้นที่อาณาบริเวณเดียว กันนี้ ก็ตั้งชื่อตำบลบ้านย่านนี้ว่า "ท่าประดู่" ดังปรากฏเป็นที่ตั้งเมืองระยองอยู่ ณ บัดนี้ แม้วัดสำคัญเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองระยองมาแต่โบราณก็ยังมีนามว่า "วัดป่าประดู่" บ่งบอกถึงความ เป็นดินแดนที่อุดมด้วยต้นประดู่อย่าง ชัดแจ้ง รวมความว่า คำว่า "ระยอง" มาจากภาษาของแปลว่า "เขตแดน"หรือต้นประดู่ ป่าประดู่อันเป็นไม้พื้นเมืองที่มีมากในถิ่นนี้ในสมัยแต่ ก่อนมาไรรายยอง นอกจากนี้ยังมีคำบอกเล่าสืบต่อกันมาทำนองของบ้านเมืองนี้ว่า ในสมัยโบราณนานมาแล้วนั้นได้มี "ยายยอง" มาตั้ง หลักแหล่งทำไร่ไถนา ทำมาหากินอยู่ในแถบถิ่นนี้มาแต่ก่อนจนมีชื่อเสียงลือกระฉ่อนเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไป จึงได้เรียกท้องที่บริเวณนี้กันว่า "ไรรายยอง" หรือ "นายายยอง" แล้วก็ เพี้ยนกลายมาเป็น "ระยอง" ในที่สุด

ระยองในสมัยลพบุรี

อาศัยเหตุผลแวดล้อมและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี ทำให้เป็นที่เชื่อถือได้ว่าเมืองระยองนี้น่าจะได้ตั้งขึ้นแล้วในสมัย พุทธศตวรรษที่ 16 คือเมื่อประมาณ 1,000 ปีมาแล้ว อันเป็นสมัยที่ของกำลังเลื่องอำนาจอยู่ในสุวรรณภูมิ ที่นักโบราณคดีเรียกกันว่า "ลพบุรี" (พุทธศตวรรษที่ 16-19)ครั้งนั้น ขอมมีนครธม (เมืองนี้เรียกกันหลายชื่อ เช่น "นครหลวง" และ "ยโสธร") เป็นราชธานี แล้วขอมได้แผ่อนุภาพเข้ามาครอบครองถึงอาณาจักรทวารวดี (คือ ดินแดนส่วนใหญ่ที่เป็นภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบัน) แทนที่พวกมอญครั้งนั้น ขอมได้ตั้งอุปราช มาดูแลดินแดนแถบนี้อยู่ที่เมืองลพบุรี ลพบุรีจึงเป็น เมืองสำคัญ เป็นศูนย์บัญชาการสำหรับ

ควบคุม ดูแลดินแดนส่วนนี้ในสมัยนั้น ในส่วนดินแดนภาคอื่น ๆ ได้แก่ภาคตะวันออกและ ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเราทุก วันนี้นั้น ขอมได้เข้ามาปกครอง โดยตรง เช่น ทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือขอมได้สร้างนครพนมเป็นเมือง หน้าด่านแรก มีเมืองพิมายเป็นเมืองอุปราช ทาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ขอมได้สร้างเมืองจันทบูร (จันทบุรี) เป็นเมืองหน้าด่าน เสมือนปราการ ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของนครธม ด้วยเหตุ นี้จึงปรากฏเป็นโบราณสถานและ โบราณวัตถุ ที่สร้างขึ้น ในสมัยลพบุรี กระจายอยู่ทั่วไปในท้องที่บริเวณนี้ กว่า 10 จังหวัด ที่เป็น ราชอาณาจักรไทยใน ปัจจุบัน เมื่อจันทบูรเป็นเมืองหน้าด่าน เป็นสำคัญที่ขอมใช้เป็นศูนย์บัญชาการควบคุมดูแล จาก การที่ได้ แ่อนุภาพเข้ามาปกครองดินแดน ภาคตะวันออกของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ เมืองระยอง นั้นก็ตั้งอยู่ใกล้ชิดติด ต่อกับจันทบูร อยู่ในเส้นทางที่ขอมจะแผ่แสนยานุภาพ ทั้งการปกครองและ อารายธรรมที่จะนำเข้ามาสู่อาณาจักรทวารวดี เดิม จึงเชื่อได้ว่าระยองจะต้องเป็นเมืองหนึ่ง ซึ่งขอม ได้สร้าง ขึ้นแต่ครั้งนั้น ซากโบราณวัตถุที่เป็นหินสลักรูปต่าง ๆ ที่พบ ณ บ้านดอน บ้านหนองเต่า ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และคูค่าย ซากศิลาแลงที่บ้านคองยายล้ำ ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย ทุกวันนี้ก็พอจะเป็นหลักฐานยืนยันถึงความเป็นเมืองเก่าแก่ ถึงสมัยขอม ลพบุรี มีอายุถึงราว พันปีล่วงมาแล้วของเมืองระยองได้เป็นอย่างดี

ระยองในสมัยอยุธยา

นาม "เมืองระยอง" ได้มาปรากฏเป็นหลักฐานบ้านเมืองอย่างชัดเจนในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนหลังเสียกรุงครั้งแรกแก่พม่า เมื่อปี พ.ศ. 2112 สด ๆ ร้อน ๆ ขณะที่สมเด็จพระมหาธรรมราชา (พ.ศ. 2112 - 2133) สมเด็จพระบรมชนกนาถของสมเด็จพระนเรศวร มหาราช ทรงเป็น กษัตริย์ ครองกรุงศรีอยุธยาอยู่ ครั้งนั้นเขมรเห็นไทยกำลังอ่อนแอหนัก จึงถือโอกาสเข้ามาซ้ำเติม ด้วยกำลัง เพียงหมื่นเดียวเขมรสมัย "พระยาละแวก" ก็สามารถ บุกรุก เข้ามาได้ จนถึงชานกรุงศรีอยุธยา 2 ครั้ง ไทยเราในเวลานั้นขาดทั้งทัพพลตลอดจนศัสตราอาวุธอย่างหนัก จึงไม่อาจยกกำลัง พลออกไปต่อ ตีขับไล่ข้าศึกออกนอกเมืองได้ ได้แต่ตั้งมั่นรักษาพระนครอยู่เท่านั้น แต่เขมรก็ไม่อาจทำอะไรได้มาก ต่อมาจึงได้เลิกรา ไม่ กล้าบุกรุกเข้ามาถึง กรุงศรีอยุธยาอีกต่อไป แต่ก็มีผลทำให้เขมรเห็นจุดอ่อนของ ไทย สามารถยกกำลังเข้ามาปล้นทรัพย์จับเชลยตามหัวเมืองต่าง ๆ ที่ห่างกรุงศรีอยุธยาอยู่เสมอ ระยองเป็นเมืองหนึ่ง ที่ถูกเขมรถือโอกาสเข้ามารุกรานย่ำยีในครั้งนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2113 หลังจากเพิ่ง เสียกรุงไปปีเดียว พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 64 ได้กล่าวถึงเมื่อระยองครั้งนั้นไว้ ดังนี้ "ในขณะนั้น พระเจ้าละแวกแต่งพลมาลาดตระเวน ทั้งทางบกและทางเรือเป็นหลายครั้งและเสียชาวจันทบูร ชาวระยอง ชาว ฉะเชิงเทรา ชาวนาเริง ให้แก่ข้าศึกละแวก เป็นอันมาก" แสดงว่าชาวระยองครั้งนั้น ได้สูญเสียผู้คนพลเมืองญาติพี่น้องต้อง ตกเป็นเชลย ให้เขมรกวาดต้อนเอาตัวไปไม่ใช่น้อยเลย ที่เดียว

เมื่อใกล้เสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในครั้งที่2 ในราวข้างขึ้น เดือนยี่ พ.ศ. 2309 พระยา วชิรปราการ หรือพระยาตากพร้อมไพร่พลได้ตีฝ่าวงล้อมพม่าหนีออกจากกรุงศรีอยุธยา มุ่งหน้า

สู่ตะวันออกถึงระยอง เมื่อวันปลายข้างแรม เดือนยี่ปีเดียวกันได้หยุดพักไพร่พลอยู่ที่วัดลุ่มเมืองระยองไม่กี่วันก็ถูกกรมการเมืองระยองกระทำบีบบังคับให้ใช้กำลังปราบปรามและตีหักเอาเมืองระยองได้ แล้วประทับอยู่ที่เมืองระยอง จนถึงเดือน 6 ปี 2310 จึงเดือนทัพไปยังเมืองจันทบุรี เพื่อใช้เป็นฐานที่มั่นสะสมกำลัง จนกระทั่งยกกลับไปกอบกู้อิสรภาพกรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่าได้ในปีนั้น ส่วนสมัย

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ โดยบางเรื่องที่จะกล่าวรายละเอียดในเรื่อง สมเด็จพระปิยมหาราชกับระยอง จะขอกล่าวในที่นี้แต่พอสังเขป กล่าวคือ

ร.ศ. 116 (พ.ศ.2440) ประกาศใช้ พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 เจ้าเมืองระยอง ได้แบ่งเขตปกครองในเมืองระยองเป็น 2 อำเภอ คือ อำเภอตะวันตก และอำเภอตะวันออก

ร.ศ. 119 (พ.ศ.2443) เจ้าเมืองระยองได้ปรับเปลี่ยนเขตและตั้งนามอำเภอใหม่ คือ อำเภอเมือง และอำเภอไผ่ล้อม

พ.ศ. 2451 โอนอำเภอเมืองแกลงจากเมืองจันทบุรี มาขึ้นเมืองระยอง ระยองจึงประกอบด้วย 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองระยอง อำเภอไผ่ล้อม และอำเภอแกลง

พ.ศ. 2459 ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีประกาศเปลี่ยนนามเมือง และตำแหน่งผู้ว่าราชการเมือง เป็น จังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัด เมืองระยองจึงเป็นจังหวัดระยอง ผู้ว่าราชการเมืองระยอง เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

จากทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2502) ระบุว่า พระเสนานิคมพินิจ (ม.ร.ว. ชูบ นพวงศ์) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ. 2453 – 2460 จึงย่อมกล่าวได้ว่า พระเสนานิคมพินิจ เป็นผู้ว่าราชการเมืองระยองคนสุดท้ายและเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระยองคนแรก

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศาสตราจารย์ (2541: 135) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Concept) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบ ข้อสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2523:209) อธิบายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรมหรือการสอน

อัจฉรา สุขารมณ์ (2530: 10) ได้อธิบายความหมายของผลสัมฤทธิ์ไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือคือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

จากข้อความข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคล ซึ่งแสดงออกในลักษณะวิชาสอน คือ การวัดด้านปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา จึงกล่าวได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระน่ารู้ คู่เมืองปราจีนบุรีก็หมายถึง คุณลักษณะความรู้ ความสามารถทางสาระต่างๆ ของจังหวัดปราจีนบุรี ที่เกิดจากการเรียนการสอน หรือประสบการณ์จากการฝึกอบรม ที่วัดได้จากการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ

3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29 - 32) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพสมองของบุคคลว่า เรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ในระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง โดยแบ่งการวัดออกเป็น 2 องค์ประกอบตามจุดหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ การวัดแบบนี้ต้องวัดโดยใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบแบบปากเปล่า การสอนแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูผลเฉพาะอย่าง

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ซึ่งได้แก่การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอนที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบมากให้เลือก ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ

- แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง
- แบบจับคู่
- แบบเติมคำ
- แบบเลือกตอบ

การวัดผลสัมฤทธิ์อ่านเนื้อหา โดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายในโรงเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด เรียน ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์นั่นเอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า หลังจากได้เรียนรู้แล้วมีความสามารถด้านใดบ้าง และความสามารถดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเชื่อถือได้

3.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 95) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 16) กล่าวว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลของการเรียนหรือการสอน

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆ ของแต่ละ สาขา

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งมีแบบทดสอบที่เป็นข้อเขียนและที่เป็นภาคปฏิบัติจริง

3.4 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 31 - 32) ได้กล่าวถึงประเภทของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่า ความสามารถของบุคคลใดๆ ในเรื่องใดนั้นมีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อย และส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้ายๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า โค้งปกติ ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้นการทดสอบแบบอิงเกณฑ์จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบแบบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 96) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

- 1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

- 1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้

อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดแบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูก – ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วๆ ไปซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือมีมาตรฐานในการดำเนินการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ภัทธา นิคมานนท์ (2540: 61- 68) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัย ว่าโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบที่ถามให้ตอบยาวๆ แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ประเภทที่สองคือ แบบทดสอบปรนัย หมายถึงแบบทดสอบประเภทถูก – ผิด จับคู่ เติมคำและเลือกตอบ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของแบบทดสอบได้แก่

1. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราวเพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของเด็ก

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เมื่อสร้างขึ้นแล้วมีการนำไปทดลองสอบ และนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

2. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.2 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต

3. จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีการตอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบทดสอบอัตนัย มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สอบได้ตอบยาวๆ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

3.2 แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบสอบถามที่ถามให้ผู้สอบตอบสั้นๆ ในขอบเขตจำกัดคำถามแต่ละข้อวัดความสามารถเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ผู้สอบไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย

4. จำแนกตามลักษณะการตอบ จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

4.1 แบบทดสอบภาพปฏิบัติ เช่น ข้อสอบวิชาพลศึกษา ให้แสดงท่าทางประกอบเพลงวิชาประดิษฐ์ ให้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ การให้คะแนนจากการทดสอบประเภทนี้ครูต้องพิจารณาทั้งด้านคุณภาพของผลงาน ความถูกต้องของวิธีปฏิบัติรวมทั้งความคล่องแคล่ว และปริมาณของผลงานด้วย

4.2 แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบทุกชนิด

4.3 แบบทดสอบด้วยวาจา เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบใช้การโต้ตอบด้วยวาจา

5. จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ จำแนกได้ 2 ประเภท

5.1 แบบทดสอบวัดความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะความคล่องแคล่วในการคิดความแม่นยำในความรู้เป็นสำคัญ มักมีลักษณะค่อนข้างง่าย แต่ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อย ผู้สอบต้องแข่งกันตอบ ใครที่ทำเสร็จก่อนและถูกต้องมากที่สุดถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า

5.2 แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพสูงสุด แบบทดสอบลักษณะนี้มีลักษณะค่อนข้างยาก และให้เวลาทำมาก

6. จำแนกตามลักษณะและโอกาสในการใช้ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

6.1 แบบทดสอบย่อย เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อคำถามไม่มากนัก มักใช้สำหรับประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยย่อย โดยมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อปรับปรุงการเรียนเป็นสำคัญ

6.2 แบบทดสอบรวม เป็นแบบทดสอบที่ถามความรู้ความเข้าใจรวมหลายๆ เรื่องหลายๆ เนื้อหา หลาย ๆ จุดประสงค์ มีจำนวนมากข้อ มักใช้ตอนสอบปลายภาคเรียนหรือปลายปีการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญคือใช้เปรียบเทียบแข่งขันระหว่างผู้สอบด้วยกัน

7. จำแนกตามเกณฑ์การนำผลจากการสอบวัดไปประเมิน จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

7.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานและความรู้ที่จำเป็นในการบ่งบอกถึงความรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในกลุ่มที่ใช้ข้อสอบเดียวกัน ถ้าใครมีความสามารถเหนือใครเพียงใด เหมาะสมสำหรับใช้เพื่อการสอบที่มีการแข่งขันกันมากกว่าเพื่อการเรียนการสอน

8. จำแนกตามสิ่งเร้า จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

8.1 แบบทดสอบทางภาษา ได้แก่ การใช้คำพูดหรือตัวหนังสือไปเร้าผู้สอบตอบโดยการพูดหรือเขียนออกมา

8.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา ได้แก่ การใช้รูปภาพ กิริยา ท่าทาง หรืออุปกรณ์ ต่างๆ ไปเร้าให้ผู้สอบตอบสนอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ใช้ในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีจุดมุ่งหมายและขีดความสามารถในการทดสอบแตกต่างกัน ดังนั้นในการนำแบบทดสอบไปใช้ต้องการหรือไม่ การจำแนกประเภทของแบบทดสอบจึงช่วยให้สามารถเข้าใจและเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การจำแนกแบบทดสอบสามารถทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับผู้จำแนกว่ายึดถืออะไรเป็นเกณฑ์ในการจำแนก

3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 97 - 98) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจทานข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

พิตร ทองชั้น (2524: 60 - 61) ได้กล่าวถึงกระบวนการในสร้างแบบทดสอบ ว่าการสร้างแบบทดสอบจะต้องมีการวางแผนในการสร้างอย่างมีขั้นตอน เพื่อช่วยให้การสร้างแบบทดสอบมีประสิทธิภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนในการวางแผนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนและแน่นอนในเรื่องใด อย่างไร เช่น สร้างแบบทดสอบในเรื่องใด และมีการกำหนดน้ำหนักคะแนน และควรทราบกลุ่มนักเรียนที่จะทดสอบว่า เก่ง – อ่อนเพียงใด เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และควรมีการกำหนดวันเวลาในการสอบให้พอเหมาะกับกลุ่มสอบ

2. ขั้นเตรียม เช่น เตรียมหลักสูตร เนื้อหาวิชา ตลอดจนตำราหนังสือแบบเรียน รวมถึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ เช่น กระดาษคำตอบและครูผู้สอนต้องเลือกแบบและชนิดของข้อทดสอบ เช่น จะใช้แบบเลือกตอบ แบบเรียงความหรือแบบผสม

3. ขั้นลงมือปฏิบัติ ได้แก่ ขั้นลงมือปฏิบัติการเขียนข้อสอบตามที่กำหนดไว้ สิ่งที่ต้องยึดถือคือ หลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี ถ้าเกิดข้อสอบข้อใดเกิดปัญหา ควรมีการพูดคุยกับเพื่อนครูหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ทางด้านเนื้อหาวิชานั้นๆ

4. ขั้นตรวจสอบ ควรมีการตรวจตราข้อสอบว่ามีข้อบกพร่องดี – ไม่ดีอย่างไร โดยนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากที่ได้ทดสอบกับนักเรียนแล้ว

5. ขั้นจัดพิมพ์ สิ่งที่ต้องคำนึง ได้แก่ รูปเล่มต้องจัดให้เรียบร้อย พิมพ์ให้สะอาด ตัวอักษรไม่ผิดพลาด คำชี้แจงในข้อสอบต้องชัดเจน และต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนข้อสอบ เวลาคะแนนเต็ม

นอกจากนี้ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2525: 22 - 29) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้ววางแผนการสร้างแบบทดสอบ การวางแผนสร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

1.1 จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ หลักการสำคัญคือ การนำแบบทดสอบไปใช้จะต้องสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น สอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม สอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวินิจฉัยข้อบกพร่องของข้อสอบในระหว่างการทำเนิการสอบและการสอบเพื่อสรุปผลการเรียน ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้จึงแบ่งได้เป็น 4 จุดประสงค์คือ

1.1.1 ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่า ถ้า นักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานก็จำเป็นต้องทำการสอนเสริมเสียก่อน แต่ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอ ก็พิจารณาต่อไปว่านักเรียนมีระดับความสามารถสูงต่ำเพียงใด เพื่อจัดกลุ่มการเรียนและเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

1.1.2 ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยจะทำการสอบในระหว่างดำเนินการสอนเป็นระยะๆ

1.1.3 ใช้วินิจฉัยผู้เรียน เพื่อหาสาเหตุข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.4 ใช้สรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนควรได้เกรดอะไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะว่าวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่างคือ

1.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา ขนาดความยาวของเนื้อหา เวลาที่ใช้สอน

1.2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่พฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังหรือต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อ นำ การวิเคราะห์จุดประสงค์ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหลักสูตรและคู่มือครู หลังจากนั้นจึงเขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด และนิยามความหมายของพฤติกรรมดังกล่าว

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือตารางลักษณะเฉพาะ เป็นตารางสองมิติ มิติที่หนึ่งเป็นจุดประสงค์การสอน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่างๆ และมิติที่สองเป็นหัวข้อเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเนื้อหาและพฤติกรรม กำหนดคะแนนน้ำหนักความสำคัญไว้ ซึ่งคะแนนน้ำหนักความสำคัญนี้จะนำมาใช้ในการเขียนข้อสอบว่าต้องเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมในหัวข้อเนื้อหาวิชาใดมากน้อยเพียงใด

วิธีกำหนดน้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อสอบทำได้ดังนี้

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยพิจารณาจากเวลาที่ใช้สอนในแต่ละหัวข้อเนื้อหา

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม โดยพิจารณาจากความสำคัญของจุดประสงค์ที่ใช้สอน

- กำหนดจำนวนข้อที่จะใช้สอบทั้งหมด โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้

- คำนวณจำนวนข้อในแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญ

- คำนวณจำนวนข้อในแต่ละหัวข้อเป็นรายพฤติกรรม โดยพิจารณาจากน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม

2. ขั้นเตรียมงานและเขียนข้อสอบ ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 เตรียมแบบทดสอบฉบับยกร่าง โดยเขียนจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข การเขียนข้อสอบต้องเลือกชนิดข้อสอบ และรูปแบบคำถามให้เหมาะสมและควรเขียนข้อสอบให้มากกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง โดยเผื่อไว้ประมาณ 25 – 50%

2.2 ควรเขียนข้อสอบให้ยากพอเหมาะ ข้อสอบถูกผิดควรมีคนตอบถูก 75 % ข้อสอบเลือกตอบ 5 ตัวเลือกควรมีคนตอบถูก 60 % ข้อสอบเติมคำควรมีคนตอบถูก 50%

2.3 เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรนำกลับมาพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ เช่น คำถามต้องไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ไม่ผิดหลักภาษา ไม่ยากและซับซ้อนเกินไป

2.4 ควรเขียนข้อสอบให้เนื้อหาบังคับคำตอบ มากกว่าใช้ฟอร์มข้อความบังคับคำตอบ เช่น การใช้คำว่า อาจจะ บางที จะมีโอกาสเป็นคำตอบถูกมากกว่าผิด

2.5 ควรจัดข้อสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ

2.6 ความสร้างข้อสอบแบบระดมพลังมากกว่าแบบเร่งรีบ

2.7 อย่าจัดข้อสอบให้มีข้อถูกเรียงกันอย่างเป็นระบบ

2.8 ควรออกแบบข้อสอบให้มีวิธีตอบที่สะดวกและง่ายต่อการตรวจให้คะแนน

2.9 ควรเขียนคำสั่งหรือคำชี้แจงให้ละเอียด และชัดเจน

2.10 ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมไม่สามารถวัดด้วยข้อสอบเพียงข้อเดียวหรือฟอร์มเดียว

2.11 หลีกเลี่ยงข้อสอบแบบถูกผิด เพราะมีโอกาสเดาตอบถูกได้ง่าย

3. ขั้นทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบ เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะนำไปทดลองสอบให้นักเรียนทั้งคนเก่งกลางและอ่อนคนละกันไป

3.2 กำหนดเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นครั้งแรกจะพิจารณาเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ จากเวลาที่นักเรียน 90 % ทำแบบทดสอบเสร็จเป็นการหมดเวลาสอบ

3.3 การคุมสอบก็ต้องพยายามจูงใจให้นักเรียนมีสมาธิและพยายามทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถเพราะถ้านักเรียนรู้ว่าการทดลองสอบนี้จะไม่ส่งผลต่อการสอบได้สอบตก อาจทำให้นักเรียนตอบแบบทดสอบอย่างขอไปที ซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนที่จะนำมาประเมินข้อสอบได้

3.4 ครูต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการคุมสอบ อย่าให้มีสิ่งผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้นและการคุมสอบครูควรวางท่าทางให้มีความเป็นกันเองให้มากที่สุด

3.5 สถานการณ์ทดสอบ ต้องทำให้เหมาะสมที่สุด ห้องสอบต้องปราศจากเสียงรบกวนใด ๆ ทั้งสิ้น ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ที่นั่งสอบเหมาะสม

4. ชั้นประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ 10 ประการคือ

4.1 ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง

4.2 ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง

4.3 อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด

4.4 ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกโดยทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีคนครึ่งหนึ่งตอบถูก

4.5 ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน

4.6 ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง คนที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นจะตอบข้อสอบข้อนั้นถูก แต่ถ้ามีความสามารถทั่วไปจะตอบข้อสอบไม่ถูก

4.7 ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

4.8 ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

4.9 ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมชัดเจนไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน

4.10 ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบกำหนดเวลาให้อย่างเพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ จะมีขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนเตรียม ขั้นตอนทดลองสอบ และชั้นประเมินผลแบบทดสอบกระบวนการนี้จะทำติดต่อกันไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้คุณภาพแบบทดสอบตามที่ต้องการ การวางแผนสร้างแบบทดสอบนับว่าเป็นขั้นสำคัญมาก เพราะจะเป็นตัวกำหนดการเขียนข้อสอบให้ถูกต้องตั้งแต่แรก ดังนั้นตารางวิเคราะห์หลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสร้างขึ้นก่อนที่จะทำการสร้างแบบทดสอบทุกครั้ง

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุลีพร ฤทธิ์เดช (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

นพนภา ออังก์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตกวิทยา อำเภอท่าแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 48 คน ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2. นักเรียนมีความพอใจในการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ในระดับมากที่สุด

ปัทมา ไตรคุป (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test แบบอิสระเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนภาษาไทยและใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือ สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคงทนทางการเรียนภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มที่สอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา (เสนาประสิทธิ์) อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการชอมอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย ไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดี

วันเพ็ญ สุภิกิต (2528: 63) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวด้วยวิธีอ่านและทำแบบฝึกหัด ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีอ่านและทำแบบฝึกหัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สายสุนีย์ สกุลแก้ว (2534: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชุดฝึกทักษะด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ) กรุงเทพมหานคร จำนวน 105 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากทีนักเรียนฝึกทักษะการอ่านจากชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา การสะอาด (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แผนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 1 ชุด ชุดการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 1 ชุด แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 6 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตาม

เกณฑ์ 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.01

จากผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ เป็นแนวทางการสร้างหนังสือ ซึ่งต้องสร้างให้ตรงกับ ความสนใจ เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักเรียน มีเนื้อหาที่ส่งเสริมจินตนาการ สร้างความเข้าใจชีวิต และให้แนวทางในการแก้ปัญหา จะเห็นได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น หากสร้างให้นักเรียนอ่านต้องเป็นหนังสือที่ตรงกับ ความสนใจ เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้การอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้น ทั้งยังทำให้นักเรียนสนใจที่จะแสวงหาหนังสืออื่น ๆ มาอ่านเพื่อพูนตามสติปัญญาของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยมีรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวน 320 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 40 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 9 หน่วย ดังนี้

- หน่วยที่ 1 วัดแจ้ง
- หน่วยที่ 2 วัดสามปลื้ม
- หน่วยที่ 3 ดาวคะนอง
- หน่วยที่ 4 พระประแดง
- หน่วยที่ 5 เขาสามมุก
- หน่วยที่ 6 บ้านทับมา
- หน่วยที่ 7 บ้านแกลง

หน่วยที่ 8 บ้านกร่ำ

หน่วยที่ 9 แหยมแม่พิมพ์

2. แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้ง 9 หน่วย
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม และความสนใจในการอ่านหนังสือของวัยรุ่น เพื่อนำมาจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

2. ศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับนิราศเมืองแกลงอย่างละเอียด โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 ลักษณะรูปเล่ม ขนาดรูปเล่มใหญ่สุดมีขนาด 10 x 13 และขนาดเล็กสุด 5 x 8 การเย็บเล่ม เข้าปกควรมั่นคงแข็งแรงทนทานต่อการใช้ การจัดหน้ากระดาษชัดเจน มีช่องว่างดูสวยงาม ลักษณะตัวอักษรเรียบไม่มีการผิดพลาดในการพิมพ์อักษร มีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ

3.2 การวางโครงเรื่อง ต้องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องราวมีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ โดยการเริ่มจากง่ายไปหายาก เน้นความสละสลวยของภาษา พร้อมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม

3.3 การใช้ภาษา เหมาะกับวัย เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคมปัจจุบัน

3.4 การจัดภาพ ต้องมีความกระชับชัดเจน ตัวละครน้อย สามารถเน้นให้เห็นเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการของ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.4.1 ศึกษาแนวทางในการจัดทำหนังสือ จากหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก เพื่อดูแนวทางจัดทำหนังสือ แก่นของเรื่อง วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ จดบทพร้อมของหนังสือแต่ละเล่ม

3.4.2 เขียนโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตั้งชื่อเรื่อง กำหนดแกนของเรื่อง เมื่อเขียนเสร็จแล้วอาจนำไปเล่าหรือไปให้เด็กอ่าน ถ้าเด็กชอบก็แสดงว่าเป็นเรื่องที่เขียนน่าจะใช้ได้ และถ้าเด็กไม่ชอบก็ให้เด็กก็ให้เด็กวิจารณ์แล้วนำไปแก้ไข

3.4.3 ปกในจนถึงหน้าสุดท้ายจะมีภาพและคำบรรยายอย่างไรบ้าง เป็นภาพเกี่ยวกับอะไรและคำบรรยายจะเขียนว่าอย่างไร อยู่ส่วนใดของหน้าหนังสือ เริ่มตั้งแต่หน้าปก เป็นต้นไป

3.4.4 การทำดัมมี่ คือ การทำหนังสือจำลองสำหรับเด็กที่จะทำขึ้นมา อาจจะทำเป็นเล่มเล็กๆ ก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทสคริปต์มาเขียนและวาดรูปลงไปที่ดัมมี่ตั้งแต่ปกจนถึงหน้าสุดท้าย วาดภาพและเขียนคำบรรยายให้กับบทสคริปต์ สำหรับการวาดภาพนั้น ถ้าวาดไม่ได้ก็ให้เขียนเป็นวงกลมแทน และบอกว่าเป็นภาพอะไรก็ได้

3.4.5 การทำรูปเล่ม คือ การทำหนังสือจริงๆ ได้แก่ การวาดภาพ คำบรรยาย รวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพของหนังสือให้เหมาะสม โดยดูจากดัมมี่ ลักษณะรูปเล่มจะวางในแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ การเย็บเล่มจะเย็บจากตรงกลางหนังสือหรือเย็บข้าง

3.4.6 การตั้งชื่อเรื่อง ตั้งชื่อเรื่องให้ น่าตื่นเต้น น่าติดตามและทำให้เดาได้ว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจ ซึ่งเป็นกลวิธีหรือเทคนิคหนึ่งต้องตั้งชื่อให้เด็กเกิดภาพพจน์

4. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ลักษณะรูปเล่ม และการพิมพ์ ภาพประกอบ เนื้อเรื่อง การใช้ภาษา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมิน

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการประเมินเป็นข้อความที่มีมาตราส่วน 5 ระดับโดยกำหนดความหมายไว้ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก
- คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี
- คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
- คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

**แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง**

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์					
1.1 ขนาดและความหนาของหนังสือเหมาะสมในการจับถือได้อย่างสะดวกสำหรับเด็กในวัยนี้					
1.2 ลักษณะของปกหนังสือน่าสนใจชวนให้อยากอ่าน					
1.3 อักษรที่พิมพ์สวยงาม อ่านง่ายและชัดเจน					
1.4 การพิมพ์ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง ตามหลักภาษาไทย					
2. ภาพประกอบ					
2.1 ลักษณะของภาพส่วนใหญ่สวยงามและชัดเจน					
2.2 ภาพประกอบช่วยขยายข้อความและส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่อง					
2.3 ภาพประกอบดึงดูดให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง					
3. เนื้อเรื่อง					
3.1 เนื้อเรื่องเหมาะกับระดับชั้นเรียนของเด็ก					
3.2 ความยาวของเนื้อเรื่องแต่ละหน่วยเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กในระดับนี้					
3.3 เนื้อเรื่องแปลกออกไปจากหนังสือเล่มอื่นๆ ที่นักเรียนมีอยู่					
3.4 เนื้อเรื่องมีสาระประโยชน์เหมาะที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3					
3.5 ผู้อ่านรับความเพลิดเพลินจากการอ่าน					
3.6 ผู้อ่านสามารถสรุปเรื่องราวหรือใจความสำคัญของเรื่องแต่ละหน่วยได้					
3.7 กิจกรรมแบบฝึกหัดช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยได้					

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. การใช้ภาษา					
4.1 ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน					
4.2 การใช้คำศัพท์ต่างๆ เหมาะสม					
4.3 การใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน					
4.4 คำที่เลือกใช้มีความสละสลวยและไพเราะ					
5. คุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ					
5.1 ช่วยให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหนังสืออ่านเล่น เพิ่มเติมประเภทร้อยแก้ว					
5.2 ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาไทยและมี ทักษะในการอ่านบทร้อยแก้ว					
5.3 ช่วยปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของการศึกษาวรรณคดี นิราศเมืองแกลง					
5.4 ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้ อยากเห็น เป็น การนำไปสู่นิสัยใฝ่ค้นคว้าและรักการอ่าน					
5.5 ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจ					
5.6 เป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการจัดทำหนังสืออ่าน เพิ่มเติมสำหรับนักเรียน สำหรับครูและผู้สนใจได้					

นำผลการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง คุณภาพดีมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง คุณภาพดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง คุณภาพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง คุณภาพปรับปรุงคุณภาพ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพหรือไม่ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแนวคิดของธัญญา นาคหอม (2545: 52)

5. ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ถูกต้องเหมาะสม

6. ทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเกร็ดความรู้คู่เมืองสระบุรี

วิธีการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง โดยดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนทดลองรายบุคคล

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จำนวน 3 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน ขณะทำการทดลองผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่างๆ พิจารณาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าเหมาะสมหรือไม่ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

2. ขั้นตอนทดลองกลุ่มเล็ก

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 5 คนโดยดำเนินการทดลองโดยเริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียน และทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมและปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการทดลองครั้งที่ 3

3. ขั้นตอนทดลองภาคสนาม

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จำนวน 40 คน เริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียน และทำแบบทดสอบหลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ไม่ต่ำกว่า 80

แบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้ง 9 หน่วย

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม จากหนังสือหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ
2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. สร้างแบบทดสอบจากเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. นำแบบทดสอบระหว่างเรียนที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสารวิชาภาษาไทย ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายของคะแนนดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก
- คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี
- คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
- คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์					
2	ความถูกต้องของเนื้อหา					
3	ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา					
4	เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน					
5	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน					
6	ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					
7	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้					
8	ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถามในแต่ละหน่วย					
9	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์					
10	ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและการนำไปใช้					

5. นำผลการประเมินมาพิจารณาหาค่าเฉลี่ยค่าความสอดคล้อง IOC เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ การประเมินคุณภาพแบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง คุณภาพดีมาก
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง คุณภาพดี
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง คุณภาพปรับปรุงคุณภาพ
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าแบบทดสอบระหว่างเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพหรือไม่ ผู้วิจัยได้ ปรับปรุงเกณฑ์จากแนวคิดของ ธีรญา นาคหอม (2545: 52) โดยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ

2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3. คัดเลือกเนื้อหา นำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง เป็นข้อสอบเลือกตอบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหน่วย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 วัดแจ้ง หน่วยที่ 2 วัดสามปลื้ม หน่วยที่ 3 ดาวคะนอง หน่วยที่ 4 พระประแดง หน่วยที่ 5 เขาสามมุก หน่วยที่ 6 บ้านทับมา หน่วยที่ 7 บ้านแกลง หน่วยที่ 8 บ้านกร่ำ หน่วยที่ 9 แหลมแม่พิมพ์ จำนวน 50 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อจากการประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป

6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จำนวน 100 คน

7. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบ ผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % ของจุง เทห์ ฟาน จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป

8. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson-20)

9. นำแบบทดสอบที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือแล้วไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด Randomized One Group Pretest – Posttest Design ซึ่งมีกลุ่มทดลองเดียว (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 249) ดังตารางแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

E คือ กลุ่มทดลอง

T₁ คือ การทดสอบก่อนการทดลอง

X คือ การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

T₂ คือ การทดสอบหลังการทดลอง

การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ (ล้วน สายยศ. 2538: 76 - 77) โดยคำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความตรง (Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 235) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้
 ที่คาดหวัง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 ทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความยากง่าย (difficulty index: p) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination index: r) ของแบบทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบในรายข้อ (Item Analysis) (ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 215) โดยคำนวณจากสูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
 R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น แบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder-Richardson 20 หรือ KR-20) (ล้วน สายยศ. 2538: 197 – 198) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	P	แทน	สัดส่วนผู้ตอบถูกต้องผู้เข้าสอบทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัลล์ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์คอนคอร์ดแดนซ์ (ลัวัน สายยศ. 2538: 206)

$$W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อ ที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถาม

3. หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าร้อยละ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 294 – 295)

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ไม่ต่ำกว่า 80

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของการสอบระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน หลังจากการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบ หลังเรียน

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test dependent sample เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531: 104)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียน กับทดสอบหลังเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน กับทดสอบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คือเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนเป็นร้อยละ จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน
K	แทน	คะแนนเต็ม
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ที่
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง มีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

เมื่อผลการวิจัยสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป (E_1 / E_2) ได้ผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
45	36.22	80.49	20	16.22	81.11	80.49 / 81.11

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.49 / 81.11

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง

ผลการทดสอบ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	36	30	10.86	2.61	25.408**	.000
หลังการทดลอง	36	30	18.33	3.50		

** $p < .01$

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาเส้นทางการเดินทางในนิราศเมืองแกลง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยในสาระอื่นๆ
3. เป็นแนวทางให้นักเรียนได้เรียนรู้สถานที่ต่าง ๆ ในนิราศเมืองแกลงจากภาพถ่ายจากสถานที่ปรากฏในนิราศเมืองแกลง รวมทั้งคติความเชื่อ ค่านิยมของสังคมวัฒนธรรมประเพณีที่ปรากฏในนิราศเมืองแกลง และส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านสนใจในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวน 320 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 36 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ใช้ระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลาสอน 9 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 วัดแจ้ง

หน่วยที่ 2 วัดสามปลื้ม

หน่วยที่ 3 ดาวคะนอง

หน่วยที่ 4 พระประแดง

หน่วยที่ 5 เขาสามมุก

หน่วยที่ 6 บ้านทับมา

หน่วยที่ 7 บ้านแกลง

หน่วยที่ 8 บ้านกร่ำ

หน่วยที่ 9 แหลมแม่พิมพ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศ

เมืองแกลง

วิธีการดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม และความสนใจในการอ่านหนังสือของวัยรุ่น เพื่อนำมาจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

2. ศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับนิราศเมืองแกลงอย่างละเอียด โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

3. สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 ลักษณะรูปเล่ม ขนาด 8x10 นิ้ว การเย็บเล่ม เข้าปกมั่นคงแข็งแรง ทนต่อการใช้ การจัดหน้าชัดเจน มีช่องว่างดูสวยงาม ลักษณะตัวอักษรเรียบไม่มีการผิดพลาดในการพิมพ์ ตัวอักษร มีภาพประกอบเพื่อดึงดูดใจและช่วยสร้างความเข้าใจ

3.2 การวางโครงเรื่อง แต่ละโครงของตามรอยนิราศเมืองแกลงนั้นๆ ต้อง ว่างให้สัมพันธ์ โดยใช้โวหารบรรยายโวหารที่มีเนื้อหาสืบเนื่องเป็นเรื่องราว ตามความเป็นจริง มุ่งสอนให้เกิดความนึกคิดไปในตัว ซึ่งจะช่วยพัฒนาในด้านความสนใจในการอ่าน

3.3 การใช้ภาษา เหมาะสมกับวัย เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคม

3.4 การจัดภาพ สวยงาม ตรงตามสภาพความเป็นจริง

4. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมในด้านเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ การจัดรูปเล่มและการพิมพ์การใช้ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ หนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88

วิธีการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง โดยการดำเนินการทดลอง ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนทดลองรายบุคคล ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปทดลองใช้กับนักเรียน 3 คนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน ในเดือนมิถุนายน 2552

2. ขั้นตอนทดลองกลุ่มเด็ก ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่แก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 5 คน

3. ขัณฑ์ดลองภคศนคค ผู้วจยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ปรึ บปรุ้งแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึษาปีที่ 3 จ่านวน 36 คน ในเดือนกรกฎาคม 2552 จากนั้นนำผลที่ได้ไปหา ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ 80/80

ขัณฑ์ดการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย หนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ศึษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือหลักการวัด และประเมินผลการศึษาของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ
2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. คัดเลือกเนื้อหาเข้ามาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง เป็นข้อสอบ เลือกตอบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้ สอดคล้อง กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แ ละครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหน่วย ซึ่งผู้วจยได้แบ่ง เนื้อหาออกเป็น 9 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 วัดแจ้ง หน่วยที่ 2 วัดสามปลื้ม หน่วยที่ 4 พระประแดง หน่วยที่ 5 เขาสามมุก หน่วยที่ 6 บ้านทับมา หน่วยที่ 7 บ้านแกลง หน่วยที่ 8 บ้านกร้า หน่วยที่ 9 แหลมแม่พิมพ์ จ่านวน 50 ข้อ
5. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความ เหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญ ทางการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ
 - +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 บัณฑ์ผลการพิจารณาลงความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อจากการ ประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตั้งแต่วัดระดับ 0.5 ขึ้นไป
6. นำแบบทดสอบที่ปรึบปรุ้งแก้ไขแล้วไปทดสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึษาปีที่ 3 ภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จ่านวน 100 คน
7. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ ตอบ ผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) เท่ากับ .45 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .48 ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้ เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.22 - 0.74 และค่าอำนาจจำแนก 0.22 ขึ้นไป

8. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson-20) ได้เท่ากับ .88

9. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้มาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม จากหนังสือ หลักการวัดและประเมินผลการศึกษาของ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2525)

2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3. สร้างแบบฝึกหัดจากเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. นำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระวิชาภาษาไทย ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

5. นำผลการประเมินมาพิจารณาหาค่าเฉลี่ยค่าความสอดคล้อง IOC เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ การประเมินคุณภาพแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป

6. หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิธีคำนวณหาค่า ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล ที่เรียนว่า สัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดแนนซ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่องตามรอยนิราศเมือง แกลง โดยนำแบบทดสอบไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนี ความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ

2. การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กับหนังสืออ่าน เพิ่มเติมวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้สูตรเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

4. การวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.45 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.48 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมือง แกลง

5. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาภาษาไทยเรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง โดยใช้สูตร KR 20 เท่ากับ 0.88

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ก่อนการเรียนและหลังการเรียนโดยใช้ t-test Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการดำเนินการพัฒนา และหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สรุปผลได้ ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นทั้งหมด จำนวน 50 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้ข้อที่มีค่าความเชื่อมั่น จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.45 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.48 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.88 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

2. การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยการประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียนแสดงให้เห็นว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 80.49/81.11

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง มีผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยการประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียนแสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 80.49/81.11

ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลงส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหาแต่ละหน่วยในหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและขยายความเนื้อหาในวรรณคดีตามแบบเรียน ทำให้เข้าใจง่าย นักเรียนได้ดูภาพถ่ายเพื่อสื่อความหมายจากเนื้อเรื่องตามสภาพความเป็นจริงทั้งทางด้านสังคม

วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนารวมถึงสถานที่ต่างๆ นักเรียนจึงได้สาระการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทั้งตนเองและผู้อื่นได้ ได้แก่ การทำหัตถกรรมจักสาน นอกจากนี้ นิตยสารนี้ตัวหนังสือใช้ตัวหนังสือที่มีขนาดที่เหมาะสม รูปเล่มสวยงาม คงทน เกร็ดความรู้ไม่น่าเบื่อ จึงมีผลให้ภาพรวมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้ง 9 หน่วย มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมถวิล พงษ์เกษม (2538:บทคัดย่อ) ที่ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชรินทร์ ถิ่นทัพไทย (2547:บทคัดย่อ) ที่สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องการอนุรักษ์มรดกไทยทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 83.91/84.83 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีความเหมาะสม ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ การจัดรูปเล่มและการพิมพ์ การใช้ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งนี้ผลประเมินอยู่ในระดับดี ดังนั้น เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียน มีผลการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตสุภา เจริญพร (2544:บทคัดย่อ) พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์ดีมาก จะช่วยให้ผู้อ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางด้านภาษาทั้งด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการสรุปความ รวมถึงประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ที่ปรากฏในนิราศเมืองแกลง อีกทั้งมีภาพประกอบ ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเรียบเรียงได้เหมาะสม ดังนั้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง ที่สร้างขึ้นจึงเป็นไปตามเกณฑ์หนังสือที่ดีสำหรับเด็ก เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเพิ่มเติมเล่มนี้ นักเรียนจึงมีผลการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณัฐดา ฤทธิ์แดง (2542:บทคัดย่อ) ที่ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ และ นวเนตร สังข์สมบูรณ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาโดยพัฒนาและทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง เกร็ดความรู้คู่มือเมืองสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม จากเหตุผล

ดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมือง
แก่ง มีผลการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรจัดแบ่งเนื้อหาเป็นกรอบข้อความมากหรือน้อยให้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้
ของนักเรียน และควรมีภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาเป็นบทเรียนการ์ตูนแอนิเมชัน เพื่อส่งเสริมความรู้ และปลูกฝังให้นักเรียน
ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). ความหมายของหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- (2524). หนังสือเรื่องนิราศเมืองแกลง ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2544. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- กิตสุภา เจริญพร. (2544). การสร้างและการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “แนวปะการัง
บ้านหลังใหญ่ของสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่าน
ของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จิงเจริญ.
- จารุณี ยอดกัญหา. (2540). การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาจริยศึกษา เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาชุย. (2522). หลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม. ใน เอกสารประกอบ
การประชุมการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม. หน้า 22 – 41. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2530). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- (2534). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2525). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ฉันทนา การสะอาด. (2547). การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์สำหรับเด็กนักเรียนชั้นมัธยม
ปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- (2527). การทำหนังสือเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- ฐปกรณ์ โสชนะ. (2549). ตามรอยสุนทรภู่สู่ระยอง. ระยอง: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระยอง
และชมรมศิลปินจังหวัดระยอง.
- ชุติมา สัจจานนท์. (2549). รายงานการวิจัยการพัฒนามาตรฐานห้องสมุดประชาชนที่เหมาะสม
สำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- ชูลีพร ฤทธิเดช. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปาคร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ณัฐพงศ์ เจริญพิทย์. (2542). การวัดผลการเรียนวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและ การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2539). การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ
- ธัญญา นาคหอม. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียน สะกดคำให้ถูกต้อง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพนภา ออากตัง. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำใน ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ กับเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- นภาลัย สุวรรณธาดา. (2524). การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง หิโตปเทศ คำกลอนสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นวเนตร สังข์สมบูรณ์. (2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง เกร็ดความรู้คู่มือสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 4 หนองแคอนุสรณ์. กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตา ชูโต; และกล่อมจิตต์ พลายเวช. (2527). สภาพและแนวโน้มหนังสือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ประชาชน
- บันลือ พุกกะวัน. (2524). วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ. (2520). ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2525). เอกสารคำสอนนิชาวัดผล 301: การสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). ผลการจัดชั้นเรียนแบบต่างๆที่มีลักษณะทางจิตวิทยาบางประเภท ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปราณี เชียงทอง. (2526). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

- ปัทมา ไตรคุป. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ศม.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: แฮสส์ ออฟ เคอร์มส์ท์.
- พิตร ทองชั้น. (2524). หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- ภิญญา นิคมานนท์. (2534). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พระนคร.
- ภิญโญ สาร. (2521). หลักการศึกษา. กรุงเทพฯ: ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- แม่นมาส ขวลิต. (2530). การสร้างสมการอ่านและการใช้สารนิเทศ. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2521). การอ่านและการพิจารณาหนังสือ (ท 021). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รศพร ชังธาดา. (2532). หนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลมูล รัตตากร. (2529). การเขียนและการแปลงหนังสือสำหรับวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพรจำกัด.
- วันเพ็ญ สุภิกิตย์. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการอ่านแล้วเขียนลำดับ เรื่องราวกับ วิธีการอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิริยะ สิริสิงห. (2524). การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สาคร ธรรมศักดิ์. (2541). ผลการสอนตามคอนสตรัคติวิซึ่มแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุดใจ เหล่าสุนทร. (2549). *ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). *การเปรียบเทียบทางการเรียนวิชา ท32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2536). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร จารุณี. (2535). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา
- หทัย ตันหยง. (2529). *การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- อัจฉรา สุขารมณ. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Anuar, H. (1979, March). Children 's Information Service in Southeast Asia. *The School Librarian*. 27: 11–13.
- Davidson, J.L. (1990). *Child Evalvation Center, University of Lorrsville School of Medicine*. 540 S. Preston St, Louisville, ky.40202
- Fusco, E.T. (1983). *The Relationship Between Childrens' Congnitive Level of Development and Their Respond to Literature*. New York: Holster University.
- Harris, A.J. (1972). *How to Increase Reading Ability*. New York: Dvid Mckay Co, Inc.
- Tinker, Miles A. (1968). *Teaching Elementary Reading*. New York: Appleton Centry FROFTS, Inc

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

- | | |
|--|--|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม | ภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ | ภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 3. อาจารย์อำภรณ์ โสมสอน | โรงเรียนวังจันทร์วิทยา
ระยอง |

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทยตามรอยนิราศเมืองแกลง
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย

เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 7

บ้านแกลง



บ้านแก่ง



ถึงบ้านแก่งลัดบ้านไปย่านกลาง
แต่ปากพลอดมือสอดชยุกขยิก
เป็นส่วยบ้านสานส่งเข้ากรุงไกร
พอพลบค่ำสำนักที่เรือนเพื่อน
มุงด้วยไม้หวายโสมแสนพิกล

เห็นฝูงนางสานเสื่อนั้นเหลือใจ
จนมือหงิกงอแงไม่แบได้
เด็กผู้ใหญ่ทำเป็นไม่วैनคน
ดูเหี่ยวเรือนชาวแขวงทุกแห่งหน
ไม่มีคนแล้วก็มีวนหลังคาว่าง

นิราศเมืองแก่ง

(สุนทรภู่)

ศัพท์น่ารู้

ส่วย หมายถึง ของที่เรียกเก็บจากพื้นเมือง
ส่งเป็นของหลวง, เงินช่วยราชการ
เหี่ยว หมายถึง บ้าน



คำว่า แก่ง ซึ่งเป็นชื่อของตำบล ตามประวัติที่เล่าขานสืบต่อกันมานั้นสืบเนื่องมาจากแต่เดิมมีฝูงนกกา ซึ่งชาวบ้านในท้องถิ่นเรียกกันว่า นกแก (เรียกกันตามลักษณะของเสียงร้อง) ได้อพยพย้ายถิ่นฐานลงมาหากินบริเวณหนองน้ำแห่งหนึ่งในตำบล ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า นกแก่ง (คำอ่าน นก-แก-ลง) แต่เนื่องจากคำเขียนของคำว่า แก-ลง ทำให้ผู้ที่มาพบเห็นคำดังกล่าวอ่านเพี้ยนเป็นคำว่า แก่ง ตำบลแก่ง เป็นหนึ่งในสิบเอ็ดตำบลของอำเภอเมือง ชาวบ้านเป็นคนใจกว้างมาก ชยัน แข่งกันทำมาหากิน ต่อมามีปัญหาแก่งกัน



จึงเรียกกันว่า ตำบลแก่ง และเพี้ยนมาเป็น ตำบลแก่ง มาจนถึงทุกวันนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล

แก่ง เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2539 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม 2539 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 170/7 หมู่ที่ 4 ถนนศรีวโนภาสฯ - หมู่บ้านหัวทุ่ง ตำบลแก่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองระยอง ประมาณ 26 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้



องค์การบริหารส่วนตำบลแก่ง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ:	ติดกับตำบลกะเจตและตำบลสำนักทอง (อำเภอเมืองระยอง)
ทิศใต้:	ติดต่อกับอำเภอไทย (ชายหาดสวนสน)
ทิศตะวันออก:	ติดต่อกับตำบลชากพง (อำเภอแกลง)
ทิศตะวันตก:	ติดต่อกับตำบลเพและตำบลตะพง (อำเภอเมืองระยอง)

เนื้อที่

ประมาณ 26,700 ไร่ หรือประมาณ 42 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลแกลง โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับกับเนินเขามีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตำบล ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของคลองหลายสายที่สำคัญ

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศเหมือนกับเมืองชายทะเลทั่วไปไม่หนาวจัด เพราะอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิจากสถิติอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดระยอง พบว่ามีอุณหภูมิตลอดปี ประมาณ 30.10 องศาเซลเซียส

การเมืองการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลแกลง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ 1 บ้านเขายายชุนนายจเร ชลสวัสดิ์ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 2 บ้านวังปลานางสนอง สุจริตรัตน์ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 4 บ้านหัวทุ่งนายทรงศักดิ์ ช่างทองกำนัน

หมู่ 5 บ้านเขาโบสถ์นายธนกร แววัับผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 7 บ้านมาบจันทร์นางสาววันดี อินทรพรหมผู้ใหญ่บ้าน

สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรในตำบลแกลงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การบริการ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และอาชีพอื่น ๆ

พืชเศรษฐกิจ

ในตำบลแกลงมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ยางพารา, ทุเรียน, มังคุด, มันสำปะหลัง, มะม่วง, ข้าว เป็นต้น

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. ชายหาดสวนสน
2. วัดสุภาทะบรรพต (วัดมาบจันทร์)
3. วัดตะเคียนทอง
4. วัดท่าเรือแกลง
5. วัดเขายายชุม
6. วัดศรีวโนภาสสถิตยพร
7. วัดเขาแก้ว
8. ศาลเจ้าโต๊ะกง
9. ป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

เส้นทางการคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบล

จากกรุงเทพฯ สามารถใช้เส้นทางสายสุขุมวิท ทางหลวงหมายเลข 3 ระยะทางประมาณ 242 กม. หรือถนนสายบายพาส (สาย 36) ระยะทางประมาณ 180 กม. จะเข้าสู่ตำบลแกลง



แผนที่การเดินทางไปตำบลแกลง

สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,856 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 300 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.40 ของจำนวนหลังคาเรือน

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ ของตำบลแก่งลงที่มีชื่อคือ ซึ่งปลูกโดยชาวสวนที่ได้รับความรู้ ทำให้ทุเรียนที่ได้มีคุณภาพดี อร่อย เนื้อดี สีสวย ขนาดได้มาตรฐานใช้รับประทานเป็นของว่าง เป็นของฝาก เคยได้รับรางวัลชนะเลิศเทศกาลผลไม้และของดีจังหวัดระยอง

สถานที่จำหน่าย กลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียนตำบลแก่ง หมู่ 1, 7 ต.แก่ง อ.เมือง จ.ระยอง นายมานพ พุงเฟื่อง โทร: 01-4519035



กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระบกแก้วพัฒนา ทุเรียนหมอนทองทอดกรอบ ทุเรียนหมอนทองทอดกรอบตรา สุนันท์ รสชาติอร่อย กรอบ สะอาด ถูกหลักอนามัย สามารถเก็บไว้บริโภคได้นาน กระบวนการผลิต นำทุเรียนหมอนทองที่แก่จัดมาหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ ลงทอดในน้ำมันจนเหลืองได้ที่ รอจนเย็นบรรจุภัณฑ์จำหน่ายใช้ทานเป็นอาหารว่าง

สถานที่จำหน่าย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระบกแก้วพัฒนา 8/1 เขาโบสถ์ หมู่ 5 ตำบลแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21160 ติดต่อ: นางสุนันท์ งามสุข โทร: 08-1945-7174, 0-3864-7300-1 โทรสาร: 0-3864-7301 e-mail: fish_fish_88@honmil.com



ทุเรียนแปรรูป กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระบกแก้วพัฒนา

กลุ่มสตรีพัฒนาอาชีพแกเลงกะเจด OPC ปี 2552 ระดับ 4 ดาว ผลิตภัณฑ์ (Product)
เสื้อผ้าสำเร็จรูปบุรุษ-สตรี สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ 2552

สถานที่จำหน่าย กลุ่มสตรีพัฒนาอาชีพแกเลงกะเจด 80/1 เนินพยอม หมู่ 6 เพ-แกเลง-
กรำ ต.แกเลง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง 21000 ติดต่อ: นางสนทยา รุ่งจรัส โทร:08-1865-6959

e-mail: rungcharat@yahoo.com



เสื้อผ้าสำเร็จรูปบุรุษ-สตรีกลุ่มสตรีพัฒนาอาชีพแกเลงกะเจด

กลุ่มอาชีพสตรีทำกะปิบ้านเนินพยอม ผลิตภัณฑ์กะปิชั้นดีทำมาจากเคยสด สะอาด
อร่อย มีกลิ่นหอม ไม่เค็มจนเกินไป ถูกหลักอนามัย กลุ่มอาชีพสตรีทำกะปิบ้านเนินพยอม จัดตั้งเมื่อ
ปี 2543 เกิดจากการรวมตัวของสตรีที่มีอาชีพทำประมง แล้วนำมาแปรรูปเป็นกะปิโดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ต่อจากนั้นทางราชการเข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ โดยสนับสนุนด้านวิชาการ การบริหารจัดการ สมาชิกมีการรวมกลุ่มกันเพื่อรับความรู้ด้านวิชาการ

สถานที่จำหน่าย กลุ่มอาชีพสตรีทำกะปิบ้านเนินพยอม 29/4 หมู่ 6 ต.แกलग อ.เมือง จ.ระยอง นางสำเนียง สุตรัมย์ โทร: 038-648307



กะปิ กลุ่มอาชีพสตรีบ้านเนินพยอม

หจก.บ้านเนินพยอม ผลิตภัณฑ์ (Product) ไวน์ผลไม้ สินค้าสุดยอดเยี่ยมตำบลหนึ่ง
ผลิตภัณฑ์ได้รับคัดเลือกเป็น OPC ปี: 2546 ระดับภาค

สถานที่จำหน่าย หจก.บ้านเนินพยอม 36 หมู่ 6 บ้านเนินพยอม ตำบลแกलग อำเภอเมือง
จังหวัดระยอง 21160 โทร: 06 1123976, 038 647823



ผลิตภัณฑ์ (Product) ไวน์ผลไม้ หจก.บ้านเนินพยอม

แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

ชายหาดสวนสน

อยู่ในเขตตำบลแกลง ถนนสายเพ - แกลง - กร้า เป็นถนนสายเรียบชายหาด ระยะทาง 5 กม. มีบ้านพักตากอากาศไว้บริการ ตั้งอยู่บริเวณชายทะเลใกล้บ้านเพ จากบ้านแพไปราว 2 กม. สวนรุกขชาติเพ (สวนสน) เป็นหน่วยงานสังกัดสวนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กรมป่าไม้ เป็นสวนสนที่มีอายุหลายสิบปี บรรยากาศร่มรื่น และลึกเข้าไปในสวนสนจะพบสวนป่าธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยป่าชายหาดและป่าดงดิบแล้ง ที่ค่อนข้างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีบริเวณที่เป็นชายหาดกว้างและยาวราบเรียบ เรียกว่า หาดมันซิ่ง น้ำตื้น สามารถลงเล่นน้ำได้ แม้คลื่นลมค่อนข้างแรง



ต้นสนริมทางข้างชายหาดสวนสน



หาดสวนสน

วัดมาบจันทร์ ตั้งอยู่บริเวณเขาบายดา ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่มีป่าไม้ อุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่กว่าหนึ่งพันไร่ อยู่ในเขตหมู่บ้านมาบจันทร์ ถ.ต้นลำดวนไพร ต.แก่ง อ.เมือง จ.ระยอง มีเนื้อที่วัด 12 ไร่ 3 งานและเนื้อที่ที่ดูแลรักษาป่าไม้ ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงอีกกว่า 200 ไร่



วัดมาบจันทร์ เมื่อครั้งเป็นสำนักสงฆ์มีชื่อเดิมว่า สำนักสงฆ์สุภัททะบรรพต มีความหมายว่า ภูเขาแห่งความเจริญรุ่งเรือง โดยการตั้งชื่อของสำนักสงฆ์ฯ ตั้งขึ้นตามนามฉายาของท่าน พระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท) หรือหลวงปู่ชา ซึ่งท่านเคยเป็นเจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง จ.อุบลราชธานี ซึ่งวัดมาบจันทร์เป็นสาขาวัดหนองป่าพงที่ 73

ท่านพระอาจารย์อนันต์ อภิญาโณ ได้เข้ามาบุกเบิก ก่อสร้างวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 โดยได้เดินจาริกธุดงค์ผ่านมา และนายสมพล-นางสังเวียน สุวรรณโชติ ซึ่งเป็นเจ้าของที่วัด ได้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสยกที่ดิน จำนวนหนึ่งถวาย เพื่อสร้างเป็นวัดในพุทธศาสนา

ก่อนหน้านี้จะถวายที่ดินสร้างวัด นายสมพลได้เกิดนิมิตฝันไปว่า ได้รับเหรียญบูชา เหรียญหนึ่งจากพระชารูปหนึ่ง หยิบขึ้นมาดู มีชื่อเขียนปรากฏในเหรียญว่า หลวงปู่มั่น ตนเองไม่เคยรู้จักหลวงปู่มั่นมาก่อน จึงสอบถามภรรยา ทราบว่าเป็นพระเถระ ผู้ซึ่งเป็น ปรมจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน ที่สำคัญในเมืองไทย ประกอบกับได้เห็นภาพหลวงปู่มั่น เหมือนกับในนิมิตที่ได้เห็น ทำให้เกิดความอัศจรรย์ใจ และเกิดปิติ เป็นอย่างมาก



สมัยแรกเมื่อมาอยู่ภาวนา สภาพป่ายังเป็นป่ารกชัฏ เป็นที่อยู่อาศัยของ สัตว์ป่านานาชนิด เช่น มีหมี เสือปลา เก้ง อีเห็น ชะมด ฯลฯ พระเถระที่มาอยู่ ก็อาศัยปักกลดภาวนาตามป่า อยู่แบบธรรมชาติ โดยที่ยังไม่ได้ สร้างเสนาสนะ หรือถาวรวัตถุอะไรมา จนปัจจุบันนี้ เนื่องจากมีพระภิกษุ

สามเณร อุบาสก และอุบาสิกาได้เห็นความวิเวกสัปปายะเหมาะสมในการประพฤติปฏิบัติธรรมในสถานที่ของวัด จึงได้เข้ามาอาศัยปฏิบัติภาวนา มีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เสนาสนะจึงจำเป็นต้องสร้างเพิ่มขึ้นโดยลำดับ มีศาลาอเนกประสงค์ ศาลาสังฆกรรม และกุฏิที่ อาศัยของพระประมาณ 20 หลัง เป็นกุฏิทรงไทย อยู่ห่างกันในปี ไม่มีไฟฟ้า ต้องอาศัยแสงสว่างจากเทียนในเวลากลางคืน พักหลังละหนึ่งรูป เพื่อความวิเวกในการปฏิบัติภาวนา ในปี 2529 เป็นวันพระขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3 ก่อนวันมาฆบูชา 7 วัน เวลาประมาณเที่ยงคืน ขณะที่พระ-เณร กำลังเร่งความ



เพียรภาวนาอยู่ ได้เกิดแสงสว่างเป็นแสงสีเขียว สว่างทั่วบริเวณวัด ยังความอัศจรรย์ใจให้กับพระ-เณรที่ได้เห็นเป็นอย่างมาก ช่วงเวลาเดียวกัน มีชาวบ้านคนหนึ่ง ขณะอยู่ที่บ้านเพ บังเอิญมองเห็นมาบนเขาที่วัด และได้เห็นแสงสว่าง ที่เกิดขึ้นนั้นด้วยความอัศจรรย์ใจ เช่นกัน

เมื่อประมาณปี 2530 หลวงปู่สิม พุทธาจาโร อยู่วัดถ้ำผาปล่อง จ.เชียงใหม่ พระเถระที่เป็นลูกศิษย์องค์สำคัญของหลวงปู่มี้น ฐิริทัตโต ได้ให้ความเมตตาเดินทางมา โปรดพระเณร และญาติ



โยมที่วัด ได้สร้างความปิติยินดี ให้แก่พระเณร และญาติโยมเป็นอย่างมาก เมื่อวันอาทิตย์ที่ 27 ธันวาคม 2541 และวันอาทิตย์ที่ 16 มกราคม 2543 ที่ผ่านมา พระธรรมวิสุทธิมงคล หรือที่รู้จักโดยทั่วไปว่า หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน แห่งวัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี ได้โปรดเมตตารับนิมนต์มา เพื่อรับผ้าป่า ในโครงการทอดผ้าป่าช่วยชาติ ณ วัดมาบ

จันทร์ และได้แสดงธรรมเทศนาโปรดอีกด้วย ทำให้ได้รับความซาบซึ้งใจ และเกิดกำลังใจการประพฤติปฏิบัติเป็นอย่างมาก

วัดท่าเรือแกลง หรือบ้านแกลงในอดีตที่สุนทรภู่กล่าวถึงในนิราศเมืองแกลง หมู่ควี ที่ 20 ที่ปักไว้บริเวณหน้าวัดท่าเรือแกลง ปัจจุบัน คือ บ้านท่าเรือแกลง ชาวบ้านส่วนใหญ่จะสานเสื่ออกไว้ใช้เอง และนำไปถวายวัด ปัจจุบันถวายเป็นอาชีพของคนในชุมชน นอกจากจะสานเสื่อไว้ใช้เอง

แล้วยัง นำออกจำหน่าย เป็นสินค้าและดัดแปลงเป็นของใช้อื่น ๆ ด้วย เช่น สานเป็นกระเป๋า ตะกร้า ฯลฯ

ถึงบ้านแก่งลัดบ้านไปย่านกลาง
แต่ปากพลอดมือสอดขยุกขยิก

เห็นฝูงนางสานเสื่อนั้นเหลือใจ
จนมือหึงงอแงไม่แบได้

นิราศเมืองแก่ง



บรรณานุกรม

สุนทรภู่สู่ระยอง 200 ปี ระยอง (2549) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระยอง:ชมรมศิลปินจังหวัดระยอง.

อนุสรณ์ในวันพิธีเปิดอนุสาวรีย์สุนทรภู่ 25 พ.ค. 2513 ณ บ้านกร่ำ อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง.

<http://www.rayongwit.ac.th/suntonpu/mod20.htm>

<http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=210106>

<http://www.watmarpjan.org/marpjan.htm>

<http://www.inrayong.com/suanson.htm>

แบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย
เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง หน่วยที่ 7 บ้านแกลง

คำสั่ง จงเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ชาวบ้านส่วนใหญ่ในบ้านท่าเรือแกลง ประกอบอาชีพอะไร

ก. ทำประมง	ข. สานเสื่อกก
ค. ทำกะปิ	ง. ทำไวน์ผลไม้

2. หากต้องการเดินทางมาที่บ้านแกลง ควรใช้เส้นทางสายใด

ก. สายสุขุมวิท ทางหลวงหมายเลข 3
ข. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 36 (สายบางนา- ตราด)
ค. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3 (สายเลี้ยวเมืองระยอง)
ง. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัดมาบจันทร์

ก. อยู่บริเวณเขายายดา	ข. มีชื่อเดิมว่า สำนักสงฆ์สุภัททะบรรพต
ค. เป็นสาขาวัดหนองป่าพงที่ 72	ง. ตั้งอยู่ติดกับเขาพื้นที่ป่าสงวน

4. ข้อใดต่อไปนี้ไม่สัมพันธ์กัน

ก. ชายหาดสวนสน – หาดมันขี้	ข. หลวงปู่ชา - วัดมาบจันทร์
ค. วัดท่าเรือแกลง – เสื่อกก	ง. สวนรุกขชาติบ้านเพ - ป่าดงดิบ

5. ตำบลบ้านแกลง แบ่งเขตการปกครองออกเป็นกี่หมู่บ้าน

ก. 6 หมู่บ้าน	ข. 7 หมู่บ้าน
ค. 8 หมู่บ้าน	ง. 9 หมู่บ้าน

เฉลยแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง หน่วยที่ 7 บ้านแกลง

1. ข.
2. ก.
3. ค.
4. ง.
5. ข.



เพื่อนๆ ทำถูกก็ข้อละ
ถ้าใครทำถูก 3 ข้อขึ้นไป เก่งมากค่ะ
ใครทำถูกไม่ถึง 3 ข้อ ต้องกลับไปอ่าน
ทบทวน เรื่อง บ้านแกลง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง

คำสั่ง จงเลือกตอบข้อที่ถูกต้อที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นิราศเมืองแกลง เป็นลักษณะคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. กาพย์
 - ข. กลอน
 - ค. โคลง
 - ง. เสภา
2. ในนิราศเมืองแกลง สุนทรภู่ได้อธิบายและบรรยายถึงเรื่องใด
 - ก. วิธีการเดินทางโดยเรือจากพระนคร(กรุงเทพฯ) ไปยังเมืองแกลง
 - ข. เส้นทางการเดินทางเรือผ่านตำบลต่างๆ และสถานที่สำคัญต่างๆ
 - ค. ความโศกเศร้าที่ต้องพลัดพรากจากนางจันทร์นงอันเป็นที่รัก
 - ง. ลักษณะการทำมาหากินต่างๆตามการตั้งถิ่นฐานของบ้านเรือน ภูมิศาสตร์ และเศรษฐกิจของหมู่บ้านไทย
3. ข้อใดต่อไปนี้จับคู่ไม่ถูกต้อง
 - ก. บางแสน – เขาสามมุก
 - ข. วัดสามปลื้ม - กรุงศรีอยุธยา
 - ค. อนุสาวรีย์สุนทรภู่ - บ้านกร่ำ
 - ง. วัดอรุณราชวราราม – วัดประจักษ์ศิลปาคมที่ 3
4. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. ในรัชกาลที่ 5 เกิดเหตุเพลิงไหม้พระอุโบสถของวัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร
 - ข. วัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ตรงข้ามกับ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
 - ค. วัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร ถือเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 2 ที่กรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ
 - ง. ศาสนสถานและศาสนวัตถุอันงดงามล้ำค่าของวัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร มีมากมาย เช่น พระปรางค์ใหญ่ พระระเบียงคต พระวิหารพระนาค ตึกตักจีน
5. ในวรรณคดีเรื่องนิราศเมืองแกลง เมื่อสุนทรภู่ล่องเรือมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านวัดแจ้ง ก็มาถึงสามปลื้ม(วัดสามปลื้ม) ซึ่งได้รับพระราชทานนามใหม่จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 ว่าอย่างไร
 - ก. วัดพิชัยญาติการามวรวิหาร
 - ข. วัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร
 - ค. วัดอมรินทรารามราชวรวิหาร
 - ง. วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร

22. บ้านทับมา ตั้งอยู่ใน อ.เมือง จ.ระยอง ปัจจุบันกำลังประสบปัญหาใดมากที่สุด
- | | |
|-----------------------|-----------------------------|
| ก. ปัญหาเศรษฐกิจ | ข. ปัญหาอาชญากรรม |
| ค. ปัญหาการทำการเกษตร | ง. ปัญหาจากโรงงานอุตสาหกรรม |
23. วัดทับมา เดิมชื่อว่าวัดอะไร
- | | |
|-----------------|--------------------|
| ก. วัดเขาโบสถ์ | ข. วัดอัครคูหาล้อม |
| ค. วัดมาบจันทร์ | ง. วัดทับนาง |
24. งานประเภทใดที่ท่านสุนทรภู่กล่าวถึง เมื่อเดินทางมาถึงบ้านแก่ง
- | | |
|-----------------|-------------------|
| ก. งานศิลปกรรม | ข. งานหัตถกรรม |
| ค. งานเกษตรกรรม | ง. งานประติมากรรม |
25. ข้อใดไม่ใช่สถานที่ท่องเที่ยวในบ้านแก่ง
- | | |
|----------------|-----------------|
| ก. หาดบางแสน | ข. หาดมันซึ้ง |
| ค. สวนรุกขชาติ | ง. วัดมาบจันทร์ |
26. อนุสาวรีย์สุนทรภู่ ต้องใช้เส้นทางสายใด
- | | |
|----------------------------|------------------------------|
| ก. ถนนสายแก่ง - ทับมา | ข. ถนนสายเพ - แก่ง - กร้า |
| ค. ถนนสายเพ - แหลมแม่พิมพ์ | ง. ถนนสายแก่ง - แหลมแม่พิมพ์ |
27. ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง
- ก. สุนทรภู่ถึงแก่อนิจกรรมเมื่ออายุได้ 65 ปี
 - ข. สุนทรภู่เกิดให้สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ค. ทุกวันที่ 26 มิถุนายนของทุกปีจะมีการจัดงานเพื่อระลึกถึงท่านสุนทรภู่กวีเอกของโลก
 - ง. รูปปั้นหล่อของตัวละครในวรรณกรรมเรื่อง พระอภัยมณี ที่อนุสาวรีย์สุนทรภู่มี 3 ตัว ได้แก่ พระอภัยมณี นางเงือก และสutasคร
28. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหาดแหลมแม่พิมพ์และหาดแม่รำพึง
- ก. แม่พิมพ์เป็นน้องสาวของแม่รำพึง
 - ข. หาดแม่พิมพ์เป็นหาดที่ไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว
 - ค. สุนทรภู่ได้เสียกับทั้งสองพี่น้อง แม่รำพึงโกรธแค้นเมื่อรู้ความจริงฆ่าแม่พิมพ์ตาย
 - ง. หาดแม่รำพึงกระแสน้ำแรง เชื่อว่าเป็นเพราะความโกรธแค้นในตำนาน ต่างจากหาดแม่พิมพ์ที่กระแสน้ำสงบ
29. หากเราไปเล่นน้ำและเจอคลื่นดูดลงทะเล (Rip Current) หรือกระแสน้ำรูปเห็ด เราควรปฏิบัติตัวอย่างไร
- | | |
|----------------------------|----------------------------------|
| ก. ดำน้ำลงไปให้ลึก | ข. เกาะห่วงยางให้แน่น |
| ค. พยายามว่ายน้ำเข้าหาฝั่ง | ง. ว่ายน้ำออกด้านข้างขนานชายฝั่ง |

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวปราณี โกวิวัฒน์
วันเดือนปีเกิด	12 ตุลาคม 2514
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	25 หมู่บ้านวิเศษสุข ซอยเอกชัย 82 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
พ.ศ. 2537	คบ. (วิชาเอกภาษาไทย-อังกฤษ) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2552	ศ.ม การมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร